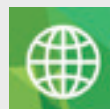

Különjelentés

A kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem uniós támogatása

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Bővebb tájékoztatást az Európai Unióról az interneten talál (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2015

Print	ISBN 978-92-872-2663-1	ISSN 1831-0893	doi:10.2865/230440	QJ-AB-15-009-HU-C
PDF	ISBN 978-92-872-2620-4	ISSN 1977-5733	doi:10.2865/803315	QJ-AB-15-009-HU-N
EPUB	ISBN 978-92-872-2677-8	ISSN 1977-5733	doi:10.2865/350715	QJ-AB-15-009-HU-E

© Európai Unió, 2015
A sokszorosítás a forrás megjelölésével megengedett.

Printed in Luxembourg

Különjelentés**A kínzás és
a halálbüntetés elleni
küzdelem uniós
támogatása**

(az EUMSZ 287. cikke (4) bekezdésének második
albekezdése alapján)

A számvevőszéki különjelentések egy adott költségvetési vagy irányítási területre vonatkozó teljesítmény- és szabályszerűségi ellenőrzés eredményeit mutatják be. Annak érdekében, hogy ellenőrzései maximális hatást érjenek el, ezek megválasztásakor és megtervezésekor a Számvevőszék tekintetbe veszi a teljesítmény-, illetve szabályszerűségi kockázatokat, az érintett bevétel vagy kiadás nagyságát, a várható fejleményeket, valamint a politika és a nagyközönség érdeklődését.

Ezt a teljesítmény-ellenőrzést a külső fellépésekkel kapcsolatos kiadási területekre szakosodott, Karel Pinxten számvevőszéki tag elnökölta III. Kamara végezte. Az ellenőrzést Klaus-Heiner Lehne számvevőszéki tag vezette, Thomas Arntz, a kabinet attaséja; Sabine Hiernaux-Fritsch, osztályvezető; Werner Vlasselaer, az ellenőrző csoport vezetője; Kim Hublé és Athanasios Tsamis számvevők támogatásával.

Balról jobbra: S. Hiernaux-Fritsch, T. Arntz, K.-H. Lehne, A. Tsamis, K. Hublé, W. Vlasselaer.

Bevezetés

Rövidítések

I–VII Összefoglaló

1–10 Bevezetés

1–4 **A kínzás és a halálbüntetés elterjedtsége**

5–10 **A kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem iránti uniós elkötelezettség**

11–12 **Az ellenőrzés hatóköre és módszere**

13–53 **Észrevételek**

13–30 **Az igényfelmérés megfelelő volt, ám a Bizottság mégsem juttatta optimálisan célba a forrásokat**

14–20 **A források elosztásánál nem vették kellőképpen figyelembe az egyes országok emberi jogi stratégiáit, és gyenge volt a koordináció más uniós fellépésekkel**

21–27 **A projektkiválasztási eljárás megfelelően dokumentáltan, de a kellő szigor híján zajlott**

28–30 **Az igényorientált koncepciónak köszönhetően a kedvezményezett szervezetek kellő szakértelemmel rendelkeztek, és sajátjuknak érezték az intézkedéseket, de a koncepciónak hátrányai is voltak**

31–53 **A projektek a tervek szerint valósultak meg, de az EIDHR-támogatások hatása általában véve korlátozott maradt**

32–39 **A projekttevékenységeket általában véve a tervek szerint hajtották végre**

40–48 **Az EIDHR-támogatások hatását korlátozta az EIDHR szerény pénzügyi hozzájárulásának szétaprózódása, illetve egyes esetekben a politikailag kedvezőtlen körülmények**

49–53 **A projektek eredményei fenntarthatóak, de a civil szervezetek a támogatásoktól nem váltak önfenntartóbbá**

54–56 **Következtetések és ajánlások**

- I. melléklet** – **A halálbüntetés Afrikában**
- II. melléklet** – **A halálbüntetés Ázsiában**
- III. melléklet** – **A halálbüntetés Latin-Amerikában**
- IV. melléklet** – **A halálbüntetés az Egyesült Államokban**
- V. melléklet** – **Globális pályázati felhívások**
- VI. melléklet** – **Azok a projektek, amelyeknél ellenőreink áttekintették a pályázatileírások és a teljes pályázatok bizottsági értékelését**
- VII. melléklet** – **Megvizsgált támogatások**

A Bizottság és az EKSZ válaszai

COHOM: A Tanács emberi jogi munkacsoportja

EIDHR: A Demokrácia és az Emberi Jogok Európai Eszköze

EKSZ: Európai Külügyi Szolgálat

ENSZ: Egyesült Nemzetek Szervezete

OPCAT: A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezményhez fűzött fakultatív jegyzőkönyv

I A nemzetközi közösség számos erőfeszítést tett a kínzás és a bántalmazás más formáinak felszámolására. Ennek ellenére a kínzás és a bántalmazás más formái továbbra is fennállnak, és a világ számos országában az elkövetők büntetlenek maradnak. Ami a halálbüntetést illeti, azt még mindig 58 ország alkalmazza. Minden évben több mint 5000 kivégzésre kerül sor.

II Az Unió szilárdan elkötelezte magát a kínzás és a bántalmazás minden fajtájának megelőzése és felszámolása, illetve a halálbüntetés világméretű eltörlése mellett. E célok elérése érdekében az Unió a diplomáciai kezdeményezések széles köréhez folyamodik, többek között kétoldalú megállapodásokat köt, politikai párbeszédet folytat és multilaterális fórumokon vesz részt. Az Unió továbbá a fejlesztési együttműködés egyik alapfeltételeként kezeli, hogy előrelépés történjék az emberi jogok tiszteletben tartásának terén, és támogatásban részesíti az e témakörnek szentelt projekteket. Ennek legfőbb eszköze a Demokrácia és az Emberi Jogok Európai Eszköze (EIDHR), amely támogatást nyújt a projekteket végrehajtó civil szervezeteknek. A 2007 és 2013 közötti időszakban a Bizottság 183, összesen 100,9 millió euró értékű EIDHR-támogatást ítelt meg a kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelemmel kapcsolatos projekteknek.

III A Számvevőszék azt értékelte, hogy milyen eredményesen segítette elő az EIDHR a kínzás megelőzését, a kínzás áldozatainak rehabilitációját és a halálbüntetés eltörlését. Ellenőrzésünk középpontjában a források elosztásának és az eredmények fenntarthatóságának kérdése állt. Ellenőrzési munkánk a következőkből állt: elemző áttekintések, interjúk a Bizottság, az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) és a kedvezményezett szervezetek munkatársaival, valamint egy 31 projektből álló minta részletes vizsgálata. Ennek keretében helyszíni ellenőrzésekre került sor Londonban, a Kongói Demokratikus Köztársaságban, Grúziában és Dél-Afrikában, valamint a dokumentáció áttekintésére Kínával és az Egyesült Államokkal kapcsolatos projektek esetében.

IV

A Számvevőszék megállapítja, hogy a kínzás elleni küzdelemre, a kínzás áldozatainak rehabilitációjára és a halálbüntetés eltörlésére nyújtott EIDHR-támogatás csak részben volt eredményes.

V

A Bizottság megfelelő emberi jogi prioritásokat állapít meg mindegyik partnerország számára. A forráselosztás ugyan általában megfelelő volt, ám a Bizottság nem vette kellően figyelembe ezeket a prioritásokat. A támogatott projekteket továbbá gyakran nem hangolták össze megfelelően az Unió egyéb olyan intézkedéseivel, mint a hagyományos fejlesztési támogatás és a partnerországgal folytatott párbeszéd. A projektfinanszírozásnál alkalmazott igényorientált koncepció biztosította, hogy a projekteket általában motivált és tapasztalt civil szervezetek hajtsák végre. A projekt-kiválasztás jól dokumentáltan, de a kellő szigor híján zajlott. Ha a kiválasztott projektekből hiányosságokra derült fény, a projektterveket nem módosították ennek megfelelően.

VI

A projekttevékenységeket a tervek szerint hajtották végre, és azok általában költséghatékonyak. A támogatásoknak köszönhetően elért eredmények fenntarthatóak. A hatások mérésére szolgáló rendszerek ugyanakkor meglehetősen gyengék, a projektek logikai keretei nem egyértelműek, hiányoznak a jól meghatározott referenciaértékek és célok, a projektek értékelése pedig nem egységes alapon történik. Amikor a projektek közvetlen segítséget nyújtanak az áldozatoknak, a hatásuk kézzelfogható, de csak viszonylag szűk célcsoportokat érnek el. A többi – jellemzően jogalkotási vagy politikai reformokat célzó – projekt hatását korlátozza, hogy az előrelépés sok más tényezőtől is függ, és a politikai környezet sem volt mindig kedvező. Jó kilátás van rá, hogy az elért eredmények fenntarthatóak lesznek. A támogatásban részesült civil szervezetek azonban továbbra is nagy mértékben függenek a pénzügyi támogatástól.

VII

A Számvevőszék több ajánlást tesz a Bizottságnak a kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem támogatásának javítása érdekében. Az ajánlások a következőkre irányulnak: a pénzügyi források célba juttatása, a más uniós erőfeszítésekkel történő koordináció, a projekt-pályázatok kiválasztása és javítása, a teljesítmény-mérési keretrendszer, valamint a kedvezményezett szervezetek fenntarthatósága.

A kínzás és a halálbüntetés elterjedtsége

01

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata¹ szerint senki nem vethető alá kínzásnak vagy kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek². A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni, 1984-ben aláírt ENSZ-egyezmény³ meghatározza a kínzás fogalmát (lásd: **1. háttér-magyarázat**), és a kínzás elleni harc eredményesebbé tétele érdekében szabályokat állapít meg az államok számára. 2014 végéig 156 állam írta alá és ratifikálta az egyezményt, míg 10 állam aláírta, de még nem ratifikálta azt.

02

A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezményhez fűzött fakultatív jegyzőkönyv⁴ (OPCAT) célja, hogy a kínzás megelőzése érdekében rendszeressé tegye a fogvatartási helyek független nemzetközi és nemzeti szervezetek általi rendszeres felkeresését. 2014 végéig 76 állam írta alá és ratifikálta az OPCAT egyezményt, míg 19 állam aláírta, de még nem ratifikálta azt. Az OPCAT ratifikáltságának növelése továbbra is jelentős feladat.

03

A nemzetközi közösség erőfeszítései dacára a kínzás továbbra is létezik, és számos országban a kínzást elkövetők büntetlenek maradnak. Nemzetközi civil szervezetek friss jelentései⁵ szerint a kínzás és a bántalmazás más fajtái a világ 131 országában gyakoriak. Ebből adódóan a kínzás megelőzésének és az áldozatok rehabilitációjának terén még jelentős feladatok várnak megoldásra.

- 1 Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) Közgyűlése 1948. december 10-én fogadta el a nyilatkozatot.
- 2 5. cikk.
- 3 Az ENSZ-közgyűlés 39/46. határozata által 1984. december 10-én elfogadott, valamint aláírásra, megerősítésre és csatlakozásra megnyitott, 1987. június 26-án hatályba lépett egyezmény.
- 4 Az ENSZ Közgyűlése 2002. december 18-án fogadta el az egyezményt, és az 2006. június 22-én lépett hatályba.
- 5 Az Amnesty International 2014/2015-ös jelentése: „The State of the World Human Rights” („Az emberi jogok helyzete a világban”), illetve Human Rights Watch, „World Report 2015 (Events 2014)”, („2015-ös világjelentés (2014 eseményei)”).

A kínzás fogalom meghatározása

Kínzás minden olyan cselekmény, amellyel szándékosan súlyos – testi vagy lelki – fájdalmat vagy szenvedést okoznak valamely személynek abból a célból, hogy az illető személytől vagy egy harmadik személytől értesüléseket vagy vallomást szerezzenek, hogy az illető személyt megbüntessék olyan cselekedetért, amelyet az illető személy vagy valamely harmadik fél elkövetett, vagy annak elkövetésével gyanúsítják, illetve, hogy az érintett személyt vagy valamely harmadik felet megfélemlítsék vagy nyomást gyakoroljanak rá, továbbá bármely megkülönböztetésen alapuló okból, amennyiben a fájdalmat vagy szenvedést valamely közfeladatot ellátó személy vagy más, hivatalos minőségben eljáró személy okozza, vagy ilyen személy ösztönzésére, vagy annak beleegyezésével vagy hallgatóságos beleegyezésével okozzák⁶.

6 A hivatalos minőségben eljáró személy beleegyezésére vagy hallgatóságos beleegyezésére vonatkozó megfogalmazás miatt az állam kötelezettségei a magánszférára is kiterjednek, mivel e megfogalmazás szerint idetartozik az is, ha az állam elmulasztja megvédeni a joghatósága alá tartozó személyeket a kárukra magánszemélyek által elkövetett kínzástól és más bántalmazástól.

04

140 ország eltörölte a halálbüntetést⁷, 58 ország viszont még mindig alkalmazza (lásd: **I–IV. melléklet**). A 2007 és 2014 közötti időszakban 37 országban a kivégzések száma évi átlagban összesen több mint 5000 fő volt⁸. A kivégzések több mint 83%-ára Kínában került sor, több mint 13%-ára Iránban, Irakban, Észak-Koreában és Szaúd-Arábiában, mintegy 3%-ára pedig más országokban. 2014 végén világszerte több mint 19 000 személyre várt halálbüntetés.

A kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem iránti uniós elkötelezettség

05

A kínzás és a bántalmazás minden más formájának⁹ felszámolása, valamint a halálbüntetés eltörlése az Unió emberi jogi politikájának prioritásai. Az Unió e téren tanúsított szilárd elkötelezettsége az európai szerződéseken alapul¹⁰, és tükrözi azt az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós stratégiai keret és cselekvési terv¹¹, valamint az uniós iránymutatások is (lásd: **2. háttérmagyarázat**).

06

Emberi jogi politikája céljainak érdekében az Unió számos különböző diplomáciai tevékenységet folytat. Az Unión kívüli országokkal kötött partnerségi és együttműködési megállapodásoknak része egy emberi jogi záradék, amely ezeket az országokat az emberi jogi normáknak való megfelelésre ösztönzi. A normáknak való megfelelés hiányában különböző olyan intézkedésekre kerülhet sor, mint az együttműködés csökkentése vagy felfüggesztése¹². Az Unió a partnerországokkal, illetve regionális szervezetekkel folytatott politikai párbeszédben is érint emberi jogi kérdéseket. Az Unió ezenkívül jelenleg 41 Unión kívüli országgal folytatott egyedi emberi jogi párbeszédben vagy konzultációban vesz részt, és többoldalú fórumokon¹³ való részvételével is támogatja az emberi jogokat. Az Unión kívüli országok hatóságainak vonatkozásában a diplomáciai nyomásgyakorlás fontos módját jelentik a (bizalmas jellegű) diplomáciai „demarsok” és a (hivatalos) nyilatkozatok is.

- 7 Vagy jogilag, vagy a gyakorlatban. Ezen országok közül hétben csak a „közönséges” bűncselekményekre nézve törölték el a halálbüntetést, a „kivételes” – pl. a katonai vagy a kivételes körülmények között elkövetett – bűncselekményekre nézve nem.
- 8 *Forrás:* Amnesty International. Becsült számadatokról van szó, mivel több ország nem közöl hivatalos adatokat.
- 9 A könnyebb olvashatóság kedvéért a továbbiakban „a kínzás és a bántalmazás más formái” fogalmát a „kínzás” szóval jelöljük.
- 10 Az EU-Szerződés 2., 3., 6. és 21. cikke, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 205. cikke.
- 11 A Tanács által 2012. június 25-én elfogadva.
- 12 Az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok esetében a Cotonoui Megállapodás kölcsönös kötelezettségeket ír elő, köztük az emberi jogok tiszteletben tartását, amelyek figyelemmel kísérését folyamatos párbeszéd és értékelés biztosítja. E kölcsönös kötelezettségek a 96. cikk vitarendezési záradékának tárgyát képezik, amely záradék értelmében konzultációt lehet kezdeményezni a szóban forgó országgal, és megfelelő intézkedéseket lehet foganatosítani vele szemben, beleértve az együttműködés felfüggesztését is.
- 13 Ilyen fórumok az ENSZ Közgyűlésének harmadik bizottsága, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet és az Európa Tanács.

Az uniós iránymutatások

Az uniós emberi jogi iránymutatások gyakorlati útmutatóval látják el az uniós intézményeket és a tagállamokat az Unió emberi jogi politikájának végrehajtásához. Összesen 11 ilyen uniós iránymutatás létezik, s ezek a kérdések széles körét fedik le. Az iránymutatásokat a Tanács emberi jogi munkacsoportja (COHOM) dolgozza ki, az Állandó Képviselők Bizottsága hagyja jóvá és a Tanács fogadja el. Az uniós iránymutatások jogilag nem kötelező erejűek, de politikailag határozottan jelzik, hogy melyek az Unió emberi jogi prioritásai.

07

2012. július 25-én, az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós stratégiai keret és cselekvési terv elfogadását követően a Tanács különleges uniós képviselőt nevezett ki az Unió emberi jogi politikája egysége, eredményessége és láthatósága felelőséül. A képviselőnek belülről kell bátorítania az emberi jogokra vonatkozó uniós stratégiai keret és cselekvési terv, valamint az uniós emberi jogi iránymutatások és más hasonló eszközök alkalmazását. A különleges képviselő erősíti az emberi jogokról folyó párbeszédet az Unión kívüli országok kormányaival, nemzetközi és regionális szervezetekkel, illetve a civil társadalommal is.

08

E tevékenységein kívül az Unió azáltal is előmozdítja az emberi jogok ügyét, hogy a fejlesztési együttműködés egyik alapfeltételévé teszi az emberi jogok, a jó kormányzás és a demokrácia terén tett előrelépést. 2012-ben a Tanács úgy határozott, hogy az emberi jogokra alapuló koncepciót dolgoz ki a fejlesztési együttműködés területén, biztosítandó, hogy az EU fokozott segítséget nyújtson a partnerországoknak a nemzetközi emberi jogi kötelezettségeik teljesítéséhez¹⁴. Ennek jegyében az EU valamennyi fejlesztési tevékenységének szerves részévé teszi az emberi jogi alapelveket.

09

Ezenkívül az EU olyan projekteket is finanszíroz, amelyek teljes egészükben az emberi jogok előmozdítására irányulnak. A kínzás megelőzését, a kínzás áldozatainak rehabilitációját és a halálbüntetés eltörlését elősegítő legfontosabb instrumentum a Demokrácia és az Emberi Jogok Európai Eszköze (EIDHR), amely a földrajzi eszközöket kiegészítve működik. Az EIDHR-t 2006-ban hozták létre azzal a céllal, hogy előmozdítsa a demokráciát és az emberi jogokat az Unión kívüli országokban¹⁵.

10

Az EIDHR összesen 1,1 milliárd eurós költségvetésben részesült, amely a 2007–2013-as időszak minden emberi jogi uniós célkitűzésére kiterjed. Az EIDHR keretében nyújtott finanszírozás java részét vissza nem térítendő támogatás formájában civil szervezetek kapják projekt-végrehajtási célokra. Elvileg társfinanszírozásra is szükség van, mert ezek a támogatások a projektkiadások legfeljebb 80%-át fedezik¹⁶. Az EIDHR világszintű, sok iparosodott országra is kiterjedő eszköz, és kétoldalú beleegyezés nélküli finanszírozást is lehetővé tesz, hiszen nincs szükség azon országok kormányának jóváhagyására, ahol a projekteket végrehajtják. A kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem¹⁷ EIDHR-kiadásai a 2007–2013-as időszakban 100 millió euróra rúgtak (lásd: **1. táblázat**). Az ebben az időszakban megkötött szerződések számát a **2. táblázat** mutatja. A legtöbb projekt a következőket célozza: figyelemfelkeltő kampányok, érdekérvényesítő tevékenység, monitoring-tevékenység, megelőző intézkedések, jogi támogatás nyújtása a kínzások áldozatainak és halálbüntetésre ítélt személyeknek, valamint az áldozatok kezelése és rehabilitációja.

14 Az emberi jogokra alapuló koncepció kidolgozására vonatkozó döntést az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós stratégiai keret és cselekvési terv keretében fogadták el (lásd: 5. bekezdés).

15 A 235/2014/EU rendelet (HL L 77., 2014.3.15., 85. o.) által felváltott, a demokrácia és az emberi jogok világszintű előmozdítása finanszírozási eszközének (a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze) létrehozásáról szóló, 2006. december 20-i 1889/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 386., 2006.12.29., 1. o.). Az EIDHR az 1994-es Európai Kezdeményezés a Demokráciáért és az Emberi Jogokért utódja, amelyre épül és amelynek helyébe lép.

16 Kellően indokolt esetekben azért akár 100%-os projektfinanszírozás is szóba jöhet.

17 A „kínzás elleni küzdelembe” beleértjük mind a kínzás megelőzését, mind a kínzások áldozatainak rehabilitációját.

1. táblázat

EIDHR-kiadások a kínzással és a halálbüntetéssel kapcsolatban kontinensenként, 2007–2013

(euró)

Kínzás	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ÖSSZESEN
Afrika	0	3 967 906	456 120	4 248 938	2 192 122	514 511	3 844 082	15 223 679
Amerika	0	2 226 820	388 122	1 178 945	758 097	0	2 530 910	7 082 894
Ázsia	36 465	10 281 020	613 754	2 366 367	1 936 457	0	11 242 841	26 476 904
Európa	0	2 956 958	235 093	2 661 831	2 830 007	100 000	787 065	9 570 954
Több kontinensre kiterjedő	0	6 175 025	0	10 800 143	1 499 207	0	6 734 343	25 208 718
ÖSSZESEN	36 465	25 607 729	1 693 089	21 256 224	9 215 890	614 511	25 139 241	83 563 149
Halálbüntetés	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ÖSSZESEN
Afrika	0	0	76 863	285 000	734 333	0	0	1 096 196
Amerika	0	0	1 581 610	290 859	0	1 345 046	0	3 217 515
Ázsia	0	0	722 028	731 761	1 416 450	2 009 842	0	4 880 081
Európa	0	0	0	0	0	200 074	0	200 074
Több kontinensre kiterjedő	0	0	4 067 552	657 674	0	3 263 246	0	7 988 472
ÖSSZESEN	0	0	6 448 053	1 965 294	2 150 783	6 818 208	0	17 382 338

Forrás: Európai Bizottság.

2. táblázat

EIDHR: a kínzással és a halálbüntetéssel kapcsolatos szerződések száma kontinensenként, 2007–2013

(euró)

Kínzás	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ÖSSZESEN
Afrika	0	7	4	5	4	3	6	29
Amerika	0	7	3	3	6	0	4	23
Ázsia	1	19	5	5	4	0	18	52
Európa	0	7	2	4	6	1	3	23
Több kontinensre kiterjedő	0	6	0	10	1	0	6	23
ÖSSZESEN	1	46	14	27	21	4	37	150
Halálbüntetés	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ÖSSZESEN
Afrika	0	0	1	1	1	0	0	3
Amerika	0	0	4	2	0	2	0	8
Ázsia	0	0	2	2	2	3	0	9
Európa	0	0	0	0	0	1	0	1
Több kontinensre kiterjedő	0	0	7	1	0	4	0	12
ÖSSZESEN	0	0	14	6	3	10	0	33

Forrás: Európai Bizottság.

11

A Számvevőszék azt értékelte, hogy milyen eredményesen segítette elő az EIDHR a kínzás megelőzését, a kínzás áldozatainak rehabilitációját és a halálbüntetés eltörlését. Az ellenőrzés főként az alábbi két kérdésre kereste a választ:

- a) Megfelelő volt a források elosztása?
- b) Fenntartható eredményekkel jártak a támogatások?

12

Az ellenőrzésre, amely a 2007–2013-as időszakra összpontosított, 2014 júliusa és 2015 januárja között került sor. Az ellenőrzés különböző részekből állt. Először is azt vizsgáltuk meg, hogyan történt a források elosztása a vizsgált időszak öt globális pályázati felhívásának keretében (lásd: **V. melléklet**). Vizsgálatunk során interjúkat folytattunk az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) és a Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóság munkatársaival, valamint áttekintettük 45 projekt pályázatileírásának és teljes pályázatának bizottsági értékelését (lásd: **VI. melléklet**). Másodszor – helyszíni vizsgálat révén is – megvizsgáltunk hét olyan támogatást, amelyet az EIDHR három londoni civil szervezetnek ítéltek oda. Harmadszor megvizsgáltunk 13 olyan EIDHR-projektet, amely a Kongói Demokratikus Köztársasághoz, Grúziához, illetve Dél-Afrikához kötődött. E célból fel is kerestük ezeket az országokat, hogy helyszíni ellenőrzés során interjút készítsünk az érintett uniós külképviseletek munkatársaival, valamint az EIDHR-támogatásban részesült szervezetek képviselőivel. Végül 11, Kínát és az Egyesült Államokat érintő EIDHR-projekt esetében dokumentációs áttekintést végeztünk (lásd: **VII. melléklet**). Az ellenőrzési minta az érintett kiadások 24%-át öleli fel.

Az igényfelmérés megfelelő volt, ám a Bizottság mégsem juttatta optimálisan célba a forrásokat

13

Megvizsgáltuk, hogy a pályázati felhívások megfelelő igényfelmérésen alapultak-e, célirányosak voltak-e, és összehangolták-e őket más olyan uniós intézkedésekkel, mint például a hagyományos fejlesztési támogatás és a párbeszéd. Ellenőrzésünk értékelte a projektek kiválasztását is: megvizsgáltuk, hogy a kiválasztási folyamat átlátható, megfelelően dokumentált és szigorú volt-e, és hogy megfelelő volt-e az igényorientált koncepció.

A források elosztásánál nem vették kellőképpen figyelembe az egyes országok emberi jogi stratégiáit, és gyenge volt a koordináció más uniós fellépésekkel

14

Mivel a kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem pénzügyi forrásai a kihívásokhoz képest szerények (lásd: 10. bekezdés), ezért olyan országokra és kérdésekre kell őket összpontosítani,

ahol jelentősek az igények és ahol nagyban javulhatna a helyzet. A Bizottság úgy tesz szert megfelelő információkra a partnerországok emberi jogi helyzetéről, hogy megvizsgálja a nyilvánosan hozzáférhető információkat, kiaknázza a civil szervezetekkel fennálló kapcsolatait, és a helyszínen tevékenyen vizsgálja a helyzet alakulását. Az uniós külképviseletek rendszeresen készítene feljegyzéseket emberi jogi kérdésekről, és vezetői jelentéseikben¹⁸ releváns megjegyzésekkel és elemzésekkel is szolgálnak.

15

A Bizottság a különféle dokumentumokban rendelkezésre álló információk révén megfelelő igényfelmérést végez és meghatározza a prioritásokat. Az EIDHR többéves stratégiai dokumentumai¹⁹ leírják az EIDHR-től várt eredményeket, illetve az ezeknek megfelelő pénzügyi keretösszegeket. Ezenkívül éves cselekvési programok kidolgozására is sor kerül, amelyek külön leírják a finanszírozandó intézkedések legfontosabb elemeit²⁰. Az országok szintjén a prioritásokat az egyes országok emberi jogi stratégiái határozzák meg (lásd: **3. háttéranyag**). Ezek a stratégiák – így a dokumentumok prioritásmeghatározásai is – bizalmas jellegűek, ami korlátozza értéknövelő hatásukat.

- 18 Külügyi vezetői jelentések.
- 19 A vizsgált időszakban ilyen stratégiai dokumentumok a 2007–2010-es és a 2011–2013-as időszakról álltak rendelkezésre.
- 20 Az elkülönített összeg, a prioritások és a forráselosztási koncepció.

Emberi jogi országstratégiák

2011 második felétől kezdődően az EU és tagállamai több mint 150 emberi jogi országos stratégiát készítettek. Mindegyik stratégia alapos helyzetelemzést ad az érintett országról, és több közös prioritást határoz meg az EU és a tagállamok számára. A stratégiákat terv szerint két évente kellene frissíteni, illetve akkor, amikor jelentős változás áll be. 57 stratégiában a kínzás elleni küzdelem az egyik prioritás, míg 72 stratégiában a halálbüntetés elleni küzdelem kap elsőbbséget.

16

A támogatások odaítélése pályázati felhívásokat követően történik (az igényorientált koncepció). A 2007–2013-as időszakban három globális pályázati felhívás irányult a kínzás elleni, két globális pályázati felhívás pedig a halálbüntetés elleni küzdelemre. Ezek a Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóság központi részlegei által kezelt világszintű felhívások 80, illetve 24 támogatást eredményeztek. A projekteket összesen 789 projektjavaslat közül választották ki. Egyes támogatásokat országalapú támogatási rendszer keretében ítélték oda. Az ilyen pályázati felhívások országspecifikusak, és az uniós külképviseletek kezelik őket. Ezek útján 70 támogatást ítélték oda a kínzás elleni, 9 támogatást pedig a halálbüntetés elleni küzdelem terén. A pályázati felhívások célkitűzései összhangban vannak az EIDHR stratégiai dokumentumaiban és az uniós iránymutatásokban megfogalmazott célkitűzésekkel.

17

A globális pályázati felhívások nem irányultak külön azokra az országokra, ahol az EU véleménye szerint a kínzás, illetve a halálbüntetés elleni küzdelem a prioritások közé tartozik (lásd: **3. háttérmagyarázat**). Míg a Kína és az Egyesült Államok tekintetében vizsgált projektek általános célkitűzéseit az uniós emberi jogi országos stratégiák egyértelműen prioritásként említik, addig a Kongói Demokratikus Köztársaság, Grúzia és Dél-Afrika projektjei úgy irányulnak a kínzás elleni küzdelemre, hogy ezen országok esetében az emberi jogi országstratégiák nem kezelik egyértelműen prioritásként a kínzás elleni küzdelmet. Ebből adódóan EIDHR-forrásokat mozgósítottak olyan országokban is, ahol a kínzás, illetve a halálbüntetés elleni küzdelem nem prioritás.

18

A legtöbb pályázati felhívás csak általánosságban írta le a célkitűzéseket. A kínzás elleni fellépések támogatására irányuló 2007-es pályázati felhívás még különbséget tett megelőzés (1. tétel) és rehabilitáció (2. tétel) között, a 2009-es és 2012-es felhívásban viszont már nem szerepelt ez a különbségtétel. Ellenkezőleg, ezek a felhívások inkább átfogó és holisztikus megközelítésre ösztönöztek, ahol a megelőzés, az elszámoltathatóság és a rehabilitáció három prioritása egymással összefügg és egymást kölcsönösen erősíti. A halálbüntetés elleni küzdelemmel kapcsolatos pályázati felhívások is az integrált koncepciót támogatták, nem hangsúlyozták külön egyes témákat vagy célokat.

19

Grúziában az EIDHR-projektek jól kiegészítik olyan más uniós fellépéseket, mint a hagyományos fejlesztési támogatás, az EU és Grúzia közötti társulási megállapodásra irányuló tárgyalások és a párbeszéd. A Grúziával folytatott emberi jogi párbeszéd különösen fontos, mivel azáltal, hogy az EIDHR-projektek témáit tárgyalja, erősíti is e projektek helyzetét. A többi vizsgált országban azonban a kínzással és a halálbüntetéssel kapcsolatos kérdések terén az EIDHR-projektek nem szervülnek koherens, stratégiai és összehangolt koncepcióvá. A projektek nem egészítik ki egymást jól, és nem kapcsolódnak a Bizottság hagyományos fejlesztési támogatásához. A Bizottság által folytatott párbeszéd sem egészíti ki olyan eredményesen az EIDHR-projektek, amint az lehetséges volna. A Kongói Demokratikus Köztársasággal és Dél-Afrikával folytatott emberi jogi párbeszéd nem tárgyalta a kínzással kapcsolatos kérdéseket, pedig az EIDHR-projektek középpontjában a kínzás megelőzése

és a kínzás áldozatainak rehabilitálása áll. A halálbüntetés témája ugyan része volt a Kínával folytatott emberi jogi párbeszédnek, illetve az EU és az Egyesült Államok közötti emberi jogi konzultációnak, de a felvetett kérdések nem egyeztek meg az EIDHR-projektek középpontjában állóakkal.

20

Az emberi jogokra alapuló koncepció alkalmazása a fejlesztési együttműködés területén (lásd: 8. bekezdés) a tervekhez képest késik. A Bizottság 2014 májusában²¹ bemutatott a Tanácsnak egy eszköztárat, amely leírja, hogy a Bizottság hogyan fogja átültetni a gyakorlatba a fejlesztési együttműködés emberi jogokon alapuló koncepcióját. Az eszköztár gyakorlati ellenőrző listákkal szolgál, míg egy támogató csomag kifejlesztését későbbre ígéri. Az emberi jogokon alapuló koncepció még megvalósításra vár, pedig az első kiértékelésére a tervek szerint már 2016-ban sor kerül.

A projektkiválasztási eljárás megfelelően dokumentáltan, de a kellő szigor híján zajlott

21

A projektkiválasztási eljárás átlátható és megfelelően dokumentált. A projektértékelések (lásd: **4. háttér-magyarázat**) indokolását az egyes bírálók által adott részletes pontszámok és szöveges értékelés támasztja alá. Az értékelő bizottság általános következtetései kellően részletesek, tartalmazzák a végleges projektransort, a kiválasztási küszöb meghatározását, az egyes projektek nem támogatható voltáról adott magyarázatot és az újraértékelések indokolását.

21 Annak ellenére, hogy a stratégiai keretre vonatkozó cselekvési terv és az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó cselekvési terv (lásd: 5. bekezdés) ennek határidejét 2013-ra tűzte ki.

4. háttérmagyarázat

A pályázatok értékelése

Az Unió külső fellépéseivel kapcsolatos szerződéskötési eljárásokra vonatkozó gyakorlati útmutató szerint a támogatást igénylő civil szervezeteknek először a javasolt projekt fő jellemzőit bemutató pályázatileírást kell benyújtaniuk. Miután az értékelő bizottság elfogadta a pályázatileírást, a pályázót felkérlik a teljes pályázati anyag benyújtására. Mind a pályázatileírást, mind a teljes pályázati anyagot két személy értékeli, a legtöbb esetben egy külső független értékelő, valamint a tervezett projekt helyszínén²² illetékes uniós külképviselet egy képviselője. Az értékelést pontozásos rendszerrel és egységes értékelési mátrixokkal végzik, olyan szempontokra kiterjedő kritériumokkal, mint a projekt tervezése, relevanciája, kapacitása, megvalósíthatósága, eredményessége, fenntarthatósága és költséghatékonyasága. A legmagasabb pontszámot elérő projektek részesülnek támogatásban.

22 Ha a projekthez kapcsolódó tevékenységek több országra is kiterjednek, akkor a projektet a Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóság regionális igazgatóságának képviselője értékeli.

22

A Bizottság által használt egységes értékelési mátrixok (lásd: **4. háttéranyag**) több hiányossága hátráltatja a minőségi és objektív értékelést:

- a) különböző kritériumoknál az útmutatás kevéssé segíti a pontozást, és számos kritériumnál olyan szóhasználatot él, mint „elég-séges”, „megfelelő”, „kielégítő”, „stratégiaileg jól megválasztott”, de nem fejt ki pontosan, hogy mik az elvárások;
- b) 2011 óta a projektek relevanciáját csak a pályázatileírás alapján értékelik, nem pedig a teljes pályázati anyag alapján;
- c) több kritériumra együtt adnak egy pontszámot. Nem világos, hogyan kell pontozni, ha az egyes kritériumok értékelési szempontjai változnak;
- d) olyan lényeges szempontok, mint például a projekt megvalósíthatósága vagy hatása esetében is hiányoznak a minimumkövetelmények, ahol pedig elvárhatók lennének.

23

A Bizottság minden pályázati felhíváshoz iránymutatásokat ad az értékelőknek. Ezek célja annak világossá tétele, hogyan kell az értékelőknek az értékeléseket végeznie úgy, hogy azok egységesek és következetesek legyenek. Az értékelőknek adott iránymutatások azonban nem küszöbölik ki kellően az egységes értékelési mátrixok hiányosságait (lásd: 22. bekezdés), és nem teszik kellően egyértelművé, hogyan kell értékelni a pályázati felhívások speciális előírásainak való megfelelést.

A kínzással kapcsolatban például a pályázati felhívások azt mutatják, hogy előnyben részesülnek a holisztikus és átfogó megközelítések, valamint az olyan intézkedések, amelyek a gazdasági, szociális és kulturális jogok fejlesztése, illetve a kínzás felszámolása közötti összefüggést vizsgálják. A halálbüntetés elleni küzdelem esetében a projektek foglaljanak magukban olyan intézkedéseket, amelyek a halálbüntetés elleni küzdelem integrált koncepcióját tükrözik. Ezeket a kritériumokat azonban külön nem értékelik vagy pontozzák.

24

A Számvevőszék által vizsgált projektértékelések (lásd: 12. bekezdés) nem mindig a szükséges szigorral történtek:

- a) a 45 vizsgált projektértékelés közül 25-nél legalább egy szöveges értékelés nem ad elemzést minden egyes kritériumról, pedig ez előírás. Ezért ezek az értékelések gyengébb indokolással szolgálnak;
- b) a 45 vizsgált projektértékelés közül négyenél nem volt egyértelmű magyarázat arra, hogy bizonyos kritériumok miért kaptak alacsony pontszámot;
- c) a 45 vizsgált projektértékelés közül 11-nél ellenőreink ellentmondást találtak az adott pontszámok és a szöveges értékelések között. Ez a legtöbbször azt jelentette, hogy egyes kritériumoknál viszonylag magas pontszámokhoz negatív szöveges értékelések társultak.

25

Az értékelők gyakran eltérő véleményrel vannak egyazon projektről. A 45 vizsgált projektnél az összes kritérium 20%-ánál jelentős különbség mutatkozott a két értékelő által adott pontszámok között²³. Az értékelő bizottság dönthet úgy, hogy nem fogadja el az értékelők pontszámait, és hogy minden kritériumra nézve újraértékelést végez. Az újraértékelés kérdéséhez a bizottság ugyanakkor nem mindig állt hozzá ugyanúgy. Öt pályázati felhívás közül háromnál az értékelő bizottság újraértékelést végzett, amikor a két értékelés összpontszáma közötti különbség jelentősnek mutatkozott. Az idők során változott a jelentős különbség meghatározása is. Ezért számos nagy pontkülönbséget mutató projektpályázatnál nem került sor újraértékelésre. Egy pályázati felhívásnál²⁴ annak ellenére nem történt újraértékelés, hogy az értékelők összpontszáma a 10 projekt közül négyenél jelentős különbséget²⁵ mutatott. Egy másik pályázati felhívásnál²⁶ sor került ugyan újraértékelésre, ám az nem volt megadva, hogy mely projektekre nézve kell ezt megtenni, így a nyolc pályázat közül háromnál nem történt újraértékelés, pedig a két értékelő összpontszáma jelentősen eltért.

26

A civil szervezetek által kért támogatásoknak bizonyos korlátok között kell maradniuk. A vizsgált időszakban nőtt a támogatások minimális, illetve maximális összege. A halálbüntetéssel kapcsolatos projektek szerződéseinek átlagos összege a 2008-as pályázati felhívás 550 000 eurójáról a 2011-es felhívásban 735 000 euróra nőtt. A kínzással kapcsolatos projektek szerződéseinek átlagos összege 715 000 euróról (2007-es pályázati felhívás) 903 000 euróra emelkedett (2009-es felhívás). Az összegeket azért emelték meg, hogy a szerződések számának csökkenésével csökkenjen a Bizottság munkaterhelése is.

27

A kisebb helyi civil szervezetek komparatív hátrányban vannak a támogatásigénylésnél, mivel a pályázati eljárások nehézkesek, nyelvi követelményeknek kell megfelelni²⁷, és egyes pályázati felhívások esetében az is követelmény, hogy a pályázó egynél több országban legyen tevékeny. A támogatások minimális összegének megemelése számukra még inkább megnehezítette a támogatásigénylést, akkor is, ha egyébként megvan a képességük releváns és eredményes projektek létrehozására. Ennek enyhítésére a Bizottság szemináriumokat és képzéseket szervez a helyi civil szervezeteknek, elősegíti a partnerségeket és lehetővé teszi a támogatások továbbadását (sub-granting).

- 23 Az öt pontból legalább két pontos különbség egy kritériumnál. Mivel minden egyes értékelés 17 kritériumot vizsgál, a Számvevőszék összesen 765 kritériumot vizsgált meg.
- 24 A 126-224. pályázati felhívás.
- 25 50 pontból több mint 10.
- 26 A 131-085. pályázati felhívás.
- 27 A pályázatokat angolul, franciául vagy spanyolul kell beadni.

Az igényorientált koncepciónak köszönhetően a kedvezményezett szervezetek kellő szakértelemmel rendelkeztek, és sajátjuknak érezték az intézkedéseket, de a koncepciónak hátrányai is voltak

28

Az igényorientált koncepció révén lehetséges kormány-hozzájárulás nélkül foglalkozni kényes kérdésekkel. A vizsgált projektekben a pályázók elegendő szakmailag képzett munkatárssal rendelkeznek, és az esetek többségében már valósítottak meg hasonló léptékű és jellegű projekteket. Az esetek bő egynegyedében azonban a projekt léptéke jelentősen meghaladta a kedvezményezett szervezet bármely múltbeli tevékenységének léptékét, ami potenciális kockázatot jelent a projekt megfelelő végrehajtására nézve. Ennek ellenére a szervezet korlátozott kapacitása csak egy esetben bizonyult jelentős problémának.

29

Az igényorientált koncepciónak több negatív következménye van:

- a) a projektek földrajzi hatóköre nem feltétlenül egyezik meg azokkal a területekkel, ahol az EIDHR révén a legnagyobb hatás lenne elérhető. A legtöbb esetben a projektek nagyjából azokat a területeket fedik le, ahol az érintett szervezetek már amúgy is tevékenykednek. Egyes esetekben emiatt potenciálisan igen szerény hatású tevékenységek részesültek támogatásban, olyan országokat megcélzó projektek kapcsán, ahol politikai okokból ésszerűen nem várható előrelépés;

- b) a támogatás megszerzése érdekében a civil szervezetek esetleg túlzottan ambiciózus projektcélokat jelentenek be. Ellenőreink a 31 vizsgált projekt közül 13-nál egyértelműen túl ambiciózusnak találták a célokat. Rendszerint olyan változásokról van szó, amelyeket csak akkor lehetne keresztülvinni, ha a célszág kormánya elkötelezné magát mellettük, csakhogy ennek tanújele sincs, sőt inkább az ellenkezője jellemző;
- c) a kedvezményezett szervezetek nem mindig kötelezik el egyértelműen magukat mérhető tevékenységek mellett, ami később erősen megnehezíti a Bizottság számára annak objektív értékelését, hogy a projekttevékenységet kielégítően elvégezték-e. Egyes mutatókat meghatároztak ugyan a projekttevékenységek mérésére, és bár ezek a mutatók elvileg mérhetőek, viszonyítási alapot és számszerűsített célokat általában nem határoztak meg, pedig az esetek többségében ez lehetséges lett volna.

30

Az igényorientált koncepció negatív következményeit mindmáig nem kezelik megfelelően. Amikor a projektjavaslatok értékelői hiányosságokra bukkannak, az nem eredményezi a projekttervek kijavítását²⁸. Ez egy elszalasztott lehetőség.

28 Az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási szabályairól szóló 2012. október 29-i 1268/2012/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL L 362., 2012.12.31., 1. o.) 204. cikkének (5) bekezdése kimondja, hogy a pályázatot nem lehet lényegesen megváltoztatni.

A projektek a tervek szerint valósultak meg, de az EIDHR-támogatások hatása általában véve korlátozott maradt

31

Megvizsgáltuk, hogy a projektek megvalósítása terv szerint zajlott-e a tevékenységek, a költségvetés és a határidők tekintetében. Értékeljük azt is, hogy kellően figyelembe vették-e a projektek költséghatékonyságát. Megvizsgáltuk azt is, hogy a projektek elérték-e a várt hatást, és, hogy eredményeik fenntarthatóak-e.

A projekttevékenységeket általában véve a tervek szerint hajtották végre

32

A projekteket végrehajtó civil szervezetek a projekt végrehajtási időszakai közben, illetve azok végén számoltak be tevékenységükről. A beszámolás sokkal inkább a tevékenységekre, mintsem a kitűzött célok elérésére összpontosít. Ez hátráltatja a kiadások eredményorientált kezelését.

33

Ez a probléma összefügg azzal, hogy a civil szervezetek által bemutatott logikai keretek (lásd: **5. háttérmagyarázat**) rendszerint rosszul vannak összeállítva. A bennük szereplő konkrét célkitűzések, várt eredmények és tevékenységek gyakran nem teljesen koherensek. Valójában a logikai keret összeállításához előírt sablon nem a legjobban illik az ilyen típusú projektekhez, és a legtöbb civil szervezet számára túlságosan bonyolult is.

34

A vizsgált projektek költségvetését minden esetben betartották és szinte teljes mértékben felhasználták²⁹. A fő projekttevékenységeket nagyjából a tervek szerint hajtották végre³⁰. A 16 már végrehajtott vizsgált projekt közül nyolcnál azonban egyes tervezett tevékenységekre mégsem került sor. Ez gyakran a projektek túlzott ambícióival volt magyarázható (lásd: 29. bekezdés).

29 Átlagban 97,8%-os volt a felhasználás.

30 Igaz, ezt nehéz volt ellenőrizni abban a 10 esetben, ahol még a fő projekttevékenységek sem voltak számszerűsíthetőek (lásd: 29. bekezdés).

Logikai keretek

A támogatást igénylő civil szervezeteknek logikai keretet kell benyújtaniuk a megvalósítani kívánt projektről. A logikai keret olyan – egységes táblázat formájában megírt – dokumentum, amely meghatározza a projekt általános és konkrét célkitűzéseit, a várt eredményeket és a tervezett tevékenységeket.

35

Négy esetben olyan váratlan események akadályozták a projektek tervszerű végrehajtását, mint az, hogy a partnerek várt közreműködése elmaradt, vagy, hogy jelentősen megváltozott a politikai környezet. Ilyenkor a problémák megfelelő kezelését a civil szervezetek a Bizottsággal egyeztetve megoldották, mégpedig úgy, hogy egy vagy több projektpartnerrel lecseréltek, vagy pedig változtattak a projekt földrajzi hatókörén.

36

11 projekt esetében a végrehajtási időszakot 2–13 hónappal meghosszabbították. A megvalósítási időszak meghosszabbítása mellett felsorakoztatott érvek nem fejtették ki meggyőzően, hogy a támogatást miért nem sikerült teljes mértékben felhasználni az eredeti határidőig, és azt sem, hogy ez a meghosszabbítás szükséges és elégséges a projekt célkitűzéseinek eléréséhez. Fennáll annak a kockázata, hogy a projekt megvalósítási időszakait elsősorban nem a projektcélok elérése érdekében hosszabbították meg, hanem azért, hogy a kedvezményezett szervezetek teljesen el tudják költeni a költségvetést.

37

Mivel a támogatási szerződéseket nem közbeszerzési eljárás révén, hanem pályázati felhívásokat követően ítélik oda, ezért a Bizottság számára nehéz teljes mértékben biztosítani a kiadások költséghatékonyságát. A Bizottság referenciaértékeket sem határozott meg a költséghatékonyság értékeléséhez. Arra nem utalnak azonban jelek, hogy a vizsgált projektek többségénél a költségek összességükben ne volnának ésszerűek a várt eredményekhez képest. Sőt, több esetben az egyedi fizetések viszonylag alacsonyak, ami jól mutatja, hogy a civil szervezetek számos munkatársa odaadón működik közre a projektek végrehajtásában. A 31 vizsgált eset közül háromban a költséghatékonyság mégis szuboptimálisnak mutatkozott. Ezekben az esetekben az összköltség magas volt a várt eredményekhez képest.

38

A Számvevőszék a 31 vizsgált projekt közül arra a 14-re nézve végzett összehasonlítást, amely közvetlen támogatást nyújt a végső kedvezményezetteknek³¹. E projektek esetében bizonyíték van arra, hogy a kedvezményezett országokban működő szervezetek által végrehajtott projektek költséghatékonnyabbak, mint a más országokban működő szervezetek által végrehajtottak. Az előbbieket több végső kedvezményezett érte el, és a támogatásban részesülő egy kedvezményezettre eső átlagköltség is alacsonyabb.

31 A 2007–2013-as időszakban aláírt 183 támogatási szerződés közül 76 vonatkozott olyan projektekre, amelyek fő tevékenysége a végső kedvezményezetteknek, pl. kínzások áldozatainak nyújtott segítség volt.

39

A vizsgált projektek költségvetésében többnyire a közvetlen költségek 7%-os növekedése tapasztalható, a közvetett költségek fedezésére. A kedvezményezett szervezetek eltérően értelmezik, hogy mire terjed ki ez az átalányösszeg. Ebből adódóan eltérően kezelik az irodák bérleti díját, a pénzügyi/adminisztratív/általános irányító személyzet bérét és más költségeket is. Esetenként eltér, hogy a közvetett költségekre szánt átalányösszeget kívül e költségek némelyikét vagy mindegyikét szerepeltetik-e a támogatási költségvetésben.

Az EIDHR-támogatások hatását korlátozta az EIDHR szerény pénzügyi hozzájárulásának szétaprózódása, illetve egyes esetekben a politikailag kedvezőtlen körülmények

40

A kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem EIDHR-támogatása tükrözi, hogy az Unió határozottan és közösen elkötelezi magát a kínzás ellen és a halálbüntetés eltörléséért folytatott küzdelemben. Az Unió ily módon is igyekszik fokozni erkölcsi befolyását emberi jogi kérdésekben. A globális kihívásokhoz (lásd: 1–4. bekezdés) képest azonban a források viszonylag szerények (lásd: 10. bekezdés). A 2007–2013-as időszakra rendelkezésre álló források vékonyan terítődtek szét a világszerte több mint 120 országban megvalósult 183 projektre, ami felhívotta ezek hatását.

41

A projekthatásokat általában nehéz volt mérni, mivel gyakran nem kézzelfogható hatásról van szó, a teljesítménymutatókhoz nem tűztek ki célértékeket (lásd: 29. bekezdés) és a civil szervezetek Bizottság felé történő beszámolója a tevékenységekre összpontosít (lásd: 32. bekezdés). Ezenkívül az elért haladás a projekteredményeken kívül számos külső tényezőtől is függ. Ez megnehezíti, sőt néhány esetben lehetetlenné teszi annak megítélését, hogy a tevékenységek mennyiben járultak hozzá az elért haladáshoz.

42

A projekthatások felmérése céljából sor kerül értékelésekre, ám ezek egy-egy koncepció híján nem szolgálnak teljes képpel. A támogatásra pályázó kedvezményezett szervezetek tulajdonképpen maguk döntenek el, hogy kívánják-e betervezni a projektértékelést vagy sem³².

43

A 31 vizsgált projekt közül 14 projekt fő tevékenysége a végső kedvezményezetteknek nyújtott segítség volt. Ezt a célt 10 projektnak sikerült elérnie. Bizonyítja ezt a segítségben részesült emberek száma, a projekteket végrehajtó civil szervezetek jó hírneve, illetve a végső kedvezményezetteknek mind a statisztikákban, mind a számvevőszéki interjúk során kifejeződő értékelése. A Grúziában megvalósított projektek kivételével azonban a vizsgált projektek összhatása korlátozott, mivel kis célcsoportokra irányulnak.

32 A vizsgált 31 projekt közül mindössze 18 esetében tervezték a projekt végén végrehajtandó projektértékeléseket. Lásd még: a Számvevőszék 18/2014. sz. különjelentése a EuropeAid értékelési és eredményorientált monitoringrendszeréről, 26. bekezdés (<http://eca.europa.eu>).

44

A többi négy olyan projektnél, amelyek főként a végső kedvezményezetteknek nyújtanak segítséget, nem volt bizonyíték arra, hogy jelentős hatással jártak volna. Két projekt az Egyesült Államokban jogi segítséget nyújtott halálbüntetésre ítélt egyéneknek, de a halálbüntetést csak kivételes esetekben volt lehetséges elkerülni. Két másik projekt eredményeképp számos országban sikerült bíróság elé vinni kínzással kapcsolatos ügyeket, de pozitív döntésről még csak kevés esetben számoltak be.

45

A 31 vizsgált projekt közül 17-nek mások voltak a fő célkitűzései, mint a végső kedvezményezetteknek történő segítségnyújtás. A végrehajtás kilenc esetben már befejeződött; ezek közül hat esetben kisebb a hatás a vártnál:

- a) kilenc olyan projekt, amely volt szovjet köztársaságokban a kínzás megelőzésére irányult, részben volt eredményes a monitoring-rendszerek felállítása és a rehabilitáció bevált modelljeinek terjesztése terén. Arra nézve nincs bizonyíték, hogy sikeres volt-e a projekt a következőket illetően: fokozott együttműködés a kormányok és a civil társadalom között a kínzás elleni küzdelem terén, a civil társadalom kapacitásának erősítése, a legkiszolgáltatottabb fogvatartottak hozzáféréseinek növelése a támogató szolgáltatásokhoz;
- b) a 17 országban működő halálbüntetés-ellenes projekt sikeresen keltette fel a közfigyelmet, mozdította elő az átláthatóságot, erősítette a hálózatokat és szövetségeket, illetve bővítette a civil társadalom kapacitását. Az olyan alapvetőbb projektcélkitűzéseket illetően viszont, mint a halálbüntetés eltörlése vagy az annak végrehajtására vonatkozó moratórium, a projekt már nem volt annyira

sikeres. A büntető igazságszolgáltatási politika fejlesztését és a jogi reformot illetően a projekt 17 országa közül csak négyben történt némi előrelépés, és a nemzetközi egyezmények ratifikációjának célul tűzött serkentését sem sikerült elérni;

- c) egy projektnak, amely a grúziai katonai börtönök fogvatartási körülményeire irányult, nem volt bizonyított hatása. Egyes rossz állapotban lévő katonai börtönöket bezártak ugyan a projekt végét követően, de nincs bizonyíték, hogy a projekt szerepet játszott volna ebben;
- d) egy olyan projekt, amely az USA két szövetségi államában a halálbüntetés ellen küzdő szervezetek erősítését célozta, némi hatással járt, bár a vártnál jóval kisebb mértékben;

- e) egy olyan projekt, amely Kínát az OPCAT jegyzőkönyv aláírása irányában kívánta befolyásolni, valamint hozzá kívánt járulni a kínzás és más kegyetlen bánásmódok megelőzéséhez Kínában, a részletesen megadott projekt-eredmények zömét nem tudta megvalósítani. Történt némi előrelépés az előzetes letartóztatási létesítmények felügyeletét illetően, a büntetőjogot pedig módosítások révén közelítették a nemzetközi normákhoz. Az OPCAT aláírása azonban nem került jobban előtérbe, nem vezettek be új iránymutatásokat a jogellenesen szerzett bizonyítékokra nézve, kísérleti monitoringrendszer csak egy fogdában működtettek, és nem vezettek be jobb panaszkezelési mechanizmust;
- f) egy projekt azáltal igyekezett csökkenteni a halálbüntetés alkalmazását Kínában, hogy a bírák mérlegelési gyakorlatát a bírák helyi bíróságokon történő képzésével erősítette, és szigorú iránymutatásokat dolgozott ki az ítélezésre és a bizonyítékokra nézve. A projekt végrehajtásának időszakában több pozitív változás történt. Megreformáltak több jogszabályt és a halálbüntetéssel kapcsolatos több szakpolitikát, így például egységesítették a halálbüntetési ügyekben történő ítélezést, halálbüntetést már csak rendkívül súlyos bűncselekmények elkövetőire szabtak ki, és 13 erőszakkal nem járó bűncselekményfajta esetében megszüntették ezek halállal való büntethetőségét. Nem állapítható meg azonban egyértelmű összefüggés a projekt és ezen változások között.

46

A nyolc folyamatban lévő projekt esetén még korai volna következtetéseket levonni a hatásukról. Egyes jelek azonban arra utalnak, hogy legalább két projekt a vártnál kisebb hatással fog járni:

- a) egy projekt azt támogatja, hogy hat afrikai országban szigorúbban betartsák a kínzásra vonatkozó nemzetközi jogi kötelezettségeket, normákat és eljárásokat. Bár a műhelytalálkozók sikeresek voltak, amit a résztvevők növekvő száma is tanúsított, nincs rá bizonyíték, hogy a projekt jelentős hatással lenne;
- b) egy másik projekt keretében arra irányuló kutatás történt, hogy a kínai bíróságokat a büntetőpolitika jobb értelmezésében segítő iránymutatásokat dolgozzanak ki. Az iránymutatásokat benyújtották a Legfelső Népbíróságnak, de az erre mindeddig nem reagált. Az erőfeszítések hatástalanok maradnak, ha az igazságügyi hatóságok nem hajlanak az iránymutatások alkalmazására. Nem valószínű kedvező fejlemény, mivel az állami tisztviselők egyre inkább vonakodnak attól, hogy a halálbüntetés megszüntetését pártoló kezdeményezéseket támogassanak.

47

Számos oka van, hogy a projektek hatása miért marad korlátozott:

- a) a projektek egyes céljai túl ambiciózusak, ezért megvalósíthatatlannak voltak (lásd: 29. bekezdés);
- b) a kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem terén általában lassú az előrelépés, és jellemzően később következik be, mint ahogy egy projekt maga megvalósul;
- c) a célországok politikai körülményei nem mindig kedveztek a jelentős előrelépésnek. A kormányzati hajlandóság különösen fontos olyankor, amikor a projektek célkitűzései nem közvetlenül a végső kedvezményezettek irányulnak.

48

Noha az előrelépések nem csak a projekteredményektől függenek, hanem külső tényezőktől is (lásd: 41. bekezdés), egyes jelek mégis arra utalnak, hogy az Egyesült Államokban a halálbüntetés eltörlésének irányába befolyásoló hat vizsgált projekt együttesen pozitív hatással járt. Ez projektenként különböző formában történt. Négy projekt a figyelemfelkeltésre összpontosított, például azáltal, hogy segítettek a kivégzettek családjainak, hogy hallathassák hangjukat, működtették az áldozatok nemzeti beszédszervező irodáját, illetve országos média-kampányt szerveztek. Két kutatási jellegű projekt egyike azt vizsgálta, hogyan lehet befolyásolni a politikai döntéshozókat, a másik pedig négy államban felmérte a halálbüntetéssel kapcsolatos helyzetet. Ezek a projektek hozzájárultak a pozitív fejleményekhez (lásd: **6. háttérmagyarázat**), de hogy pontosan mennyiben, azt nem lehet felmérni. Egyes jelek arra utalnak, hogy a figyelemfelkeltésre irányuló projekteknek nagyobb volt a hatásuk, mint a két kutatási jellegű projektnek.

A halálbüntetés körüli fejlemények az Egyesült Államokban

A vizsgált időszakban az Egyesült Államokban a halálbüntetés körüli fejlemények többnyire pozitívak voltak. Új-Mexikó (2009), Illinois (2011), Connecticut (2012) és Maryland állam (2013) eltörölte a halálbüntetést, a halálos ítéletek száma a 2009-es 118-ról 2013-ban 83-ra csökkent, míg a kivégzések száma 2009 és 2013 között 52-ről 39-re esett vissza³³.

³³ Forrás: Death Penalty Information Center. 2015-ben Nebraska állam is eltörölte a halálbüntetést.

A projektek eredményei fenntarthatóak, de a civil szervezetek a támogatásoktól nem váltak önfenntartóbbá

49

A megvizsgált projektpályázatok foglalkoznak a pénzügyi, intézményi és politikai fenntarthatóság kérdéseivel. Az eredmények fenntarthatóságát ezenkívül a civil szervezetek által a projekt megvalósításának végén benyújtott beszámolók is tárgyalják³⁴. A projektek hatásai ugyan gyakran elmaradnak a várakozástól (lásd: 43–48. bekezdés), de a nyomukban bekövetkezett változások tartósan ígérkeznek.

50

A megítélt támogatások ezenkívül több esetben azt is lehetővé tették a kedvezményezett szervezetek számára, hogy kiterjesszék földrajzi hatókörüket, ami kedvező hatással volt a szervezetre. Egyes esetekben az EIDHR-támogatás még témakörtágítást is lehetővé tett a kedvezményezett szervezeteknél.

51

A legtöbb civil szervezet ugyanakkor nem önfenntartó. Néhány érintett civil szervezetnek ugyan sikerül finanszírozási igényei egy részét jövedelemtermelő tevékenységekből vagy a nagyközönség adományaiból fedezni, de ez összességében nagyon kevéssel járul hozzá finanszírozásukhoz. Tevékenységeik finanszírozása nagymértékben azon kevés adományozó támogatásától függ, aki finanszírozást nyújt a kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelemhez.

52

Az, hogy a civil szervezetek nem önfenntartóak, tevékenységük folyamatosságát veszélyezteti. Az EIDHR-támogatás felfüggesztése vagy megszüntetése miatt a kedvezményezett szervezetek gyakran felszámolják tevékenységüket és elbocsátják munkatársaikat, ami miatt megszerzett szakértelem vész kárba. Egyes esetekben az önfenntartó képesség hiánya egyenesen a civil szervezetek saját folytonosságát veszélyezteti.

53

A 31 vizsgált projekt közül csak ötben szerepeltek a civil szervezetek önfenntartó képességének növelésére irányuló tevékenységek. Ez a cél három esetben nem teljesült, vagy azért, mert nem indultak be a tervezett jövedelemtermelő tevékenységek, vagy mert nem sikerült elérni, hogy a közösség a szolgáltatásokat a sajátjának érezze. A két másik esetben sikerült megvalósítani az önfenntartást:

- a) a Kongói Demokratikus Köztársaságban a nemi erőszak áldozatainak pszichológiai és jogi támogatást nyújtó helyi központokat finanszírozó projektnak sikerült önfenntartóvá tennie a központokat. A projekt ezt egyrészt olyan jövedelemtermelő tevékenységek beindításával érte el, mint mezőgazdasági termelés, pékség, ácsmunka és kötés, másrészt azáltal, hogy a helyi közösségnek mikrohiteleket nyújtott;
- b) az Egyesült Államok két szövetségi államában helyi civil szervezetek egy projekt révén adománygyűjtő rendszert tudtak kidolgozni pénzügyi fenntarthatóságuk biztosítására. Mindkét partnerszervezet pénzügyileg fenntarthatóvá vált úgy, hogy nem részesültek finanszírozásban az országos szintű koordináló szervezet részéről.

34 A Számvevőszék ez alól csak egy kivételt talált.

Következtetések és ajánlások

54

A kínzás elleni küzdelemre, a kínzás áldozatainak rehabilitációjára és halálbüntetés eltörlésére nyújtott EIDHR-támogatás csak részben volt eredményes, mert a korlátozott források célba juttatása nem optimálisan történt, és a haladást kedvezőtlen politikai körülmények is gátolták.

1. ajánlás

Javítani kell a korlátozott források célba juttatásán

A Bizottság – az emberi jogi országos stratégiákban meghatározott prioritásokkal összhangban – összpontosítsa az EIDHR-támogatást a legfontosabb kérdésekre, illetve azokra az országokra, ahol mind az igények, mind a várható hatások a legnagyobbak.

55

A Bizottság megfelelő információkra tesz szert a partnerországok emberi jogi helyzetéről, és mindegyik partnerországra nézve megfelelő prioritásokat állapít meg. A forráselosztás általában véve ugyan megfelelő volt, ám a Bizottság nem vette kellően figyelembe ezeket a prioritásokat. Emellett számos országban az EIDHR-támogatásban részesülő projekteket nem eléggé egészítik ki az Unió egyéb olyan intézkedései, mint a hagyományos fejlesztési támogatás és a partnerországgal folytatott párbeszéd, illetve a projekteket nem hangolják össze ez utóbbiakkal. A projektfinanszírozásnál alkalmazott igényorientált koncepció biztosította, hogy a projekteket általában megfelelő irányítási tapasztalattal és szakértelemmel rendelkező, motivált civil szervezetek hajtsák végre. A projekt-kiválasztás jól dokumentáltan, de kellő szigor híján zajlott, és az igényorientált

koncepció bizonyos hátrányait nem sikerült kellően kiküszöbölni. Azokban az esetekben, ahol a kiválasztott projektek túlzottan ambiciózus célokat tűztek maguk elé, illetve ahol nem volt elég világos, hogy mi az elérendő cél, a projektterveket nem javították ki (lásd: 14–30. bekezdés).

2. ajánlás

Javítani kell a más uniós fellépésekkel való koordináción

Ahol csak lehetséges, a Bizottság nevezze meg határozottan az emberi jogi országos stratégiákban meghatározott uniós prioritásokat, és a projektek kiválasztását, a Bizottság hagyományos fejlesztési támogatását és a politikai párbeszédet koordináltan koncentrálja ezekre a prioritásokra. Biztosítsa továbbá a Bizottság az emberi jogokon alapuló koncepció gyors érvényesítését.

3. ajánlás

Javítani kell a projektkiválasztást

Az értékelések egységessége és következetessége érdekében a Bizottság tovább javítson az egységes értékelési mátrixokon és az értékelőknek adott iránymutatásokon. Az értékelők számára legyen teljesen egyértelmű, hogy pontosan milyen kritériumokat kell értékelniük és, hogyan kell pontozniuk. Az értékeléseket nagyobb szigorral kell végezni, és minden értékelt kritériumra nézve világos magyarázatot kell adni. Legyen egyértelmű, hogy mikor kerül sor újraértékelésre, és azt egységes módon hajtsák végre.

4. ajánlás

Jobban ki kell használni a projektjavaslatok javítására adódó lehetőségeket az olyan esetekben, ahol az értékelők tervezési hiányosságot tártak fel

A Bizottság szisztematikusabban kérje fel a pályázókat a projektjavaslatok kiigazítására az értékelők által feltárt hiányosságok jobb figyelembe vétele érdekében, ugyanakkor gondoskodnia kell arról is, hogy ezek a kiigazítások ne legyenek jelentős mértékűek és ne sérüljön az egyenlő bánásmód elve.

56

A projekttevékenységeket általában a tervek szerint és költséghatékonyan hajtották végre, különösen a civil szervezetek által partnerországokban végrehajtott projekteket. A támogatásoknak köszönhetően elért eredmények fenntarthatóak. A hatások mérésére szolgáló rendszerek ugyanakkor meglehetősen gyengék, a projektek logikai keretei nem egyértelműek, hiányoznak a jól meghatározott referenciaértékek és célok, a projektek értékelése pedig nem egységes alapon történik. Amikor a projektek az áldozatoknak nyújtanak segítséget, a hatásuk kézzelfogható, de csak viszonylag szűk célcsoportokat érnek el. A jogalkotási vagy politikai reformokat célzó projektek hatását nehéz értékelni, mert az előrelépés itt rendszerint sok más tényezőtől is függ. Több esetben a projektek hatását politikailag kedvezőtlen körülmények is korlátozták. Az elért eredmények fenntarthatóak. Ugyanakkor a támogatásban részesített civil szervezetek többnyire nagymértékben függenek a pénzügyi támogatástól, és tevékenységük intenzitása gyakran jelentősen csökken, amikor az EIDHR-támogatás véget ér (lásd: 32–53. bekezdés).

5. ajánlás

Tovább kell fejleszteni a teljesítmény-mérési keretrendszert

A Bizottság egyszerűsítse az EIDHR-projektek logikai keretének sablonját úgy, hogy a célok, tevékenységek és hatások közötti kapcsolatok világosabbá váljanak. A hatásmutatókat és a mérhető célokat viszonyítási alapok és tervezett projekttevékenységek alapján kell meghatározni. A projektértékelési koncepciókat egységesíteni kell.

6. ajánlás

Jobban oda kell figyelni a kedvezményezett szervezetek fenntarthatóságára

Pályázati felhívásaiban a Bizottság emelje ki a civil szervezetek önfenntartó képességének fokozására irányuló intézkedéseket, pl. az adományozók koordinációja útján, és keresse meg annak módját, hogyan nyújthat tovább is támogatást a jól teljesítő kedvezményezett szervezeteknek.

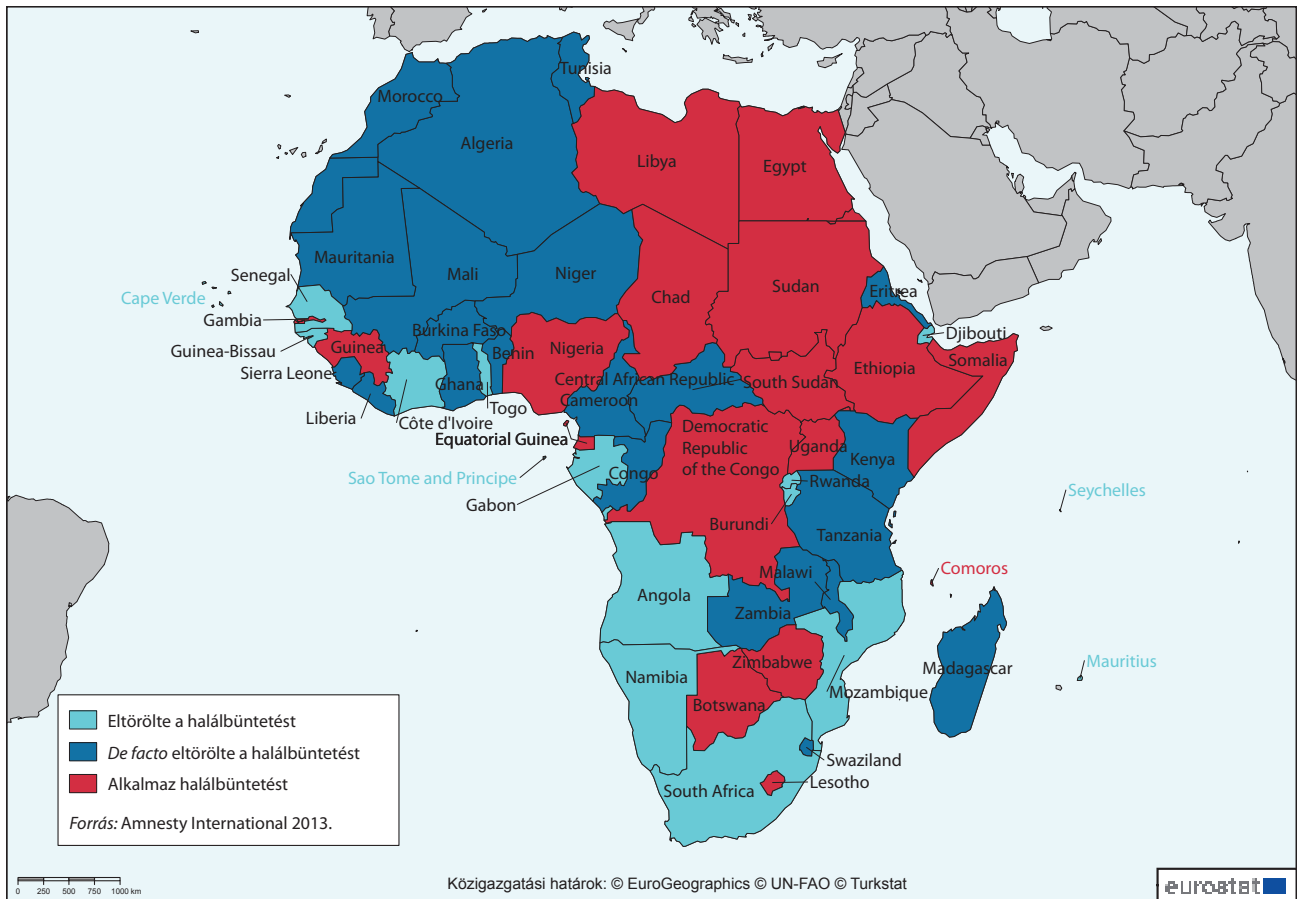
A jelentést 2015. június 30-i luxembourgi ülésén fogadta el a Karel PINXTEN számvevőszéki tag elnökölte III. Kamara.

a Számvevőszék nevében

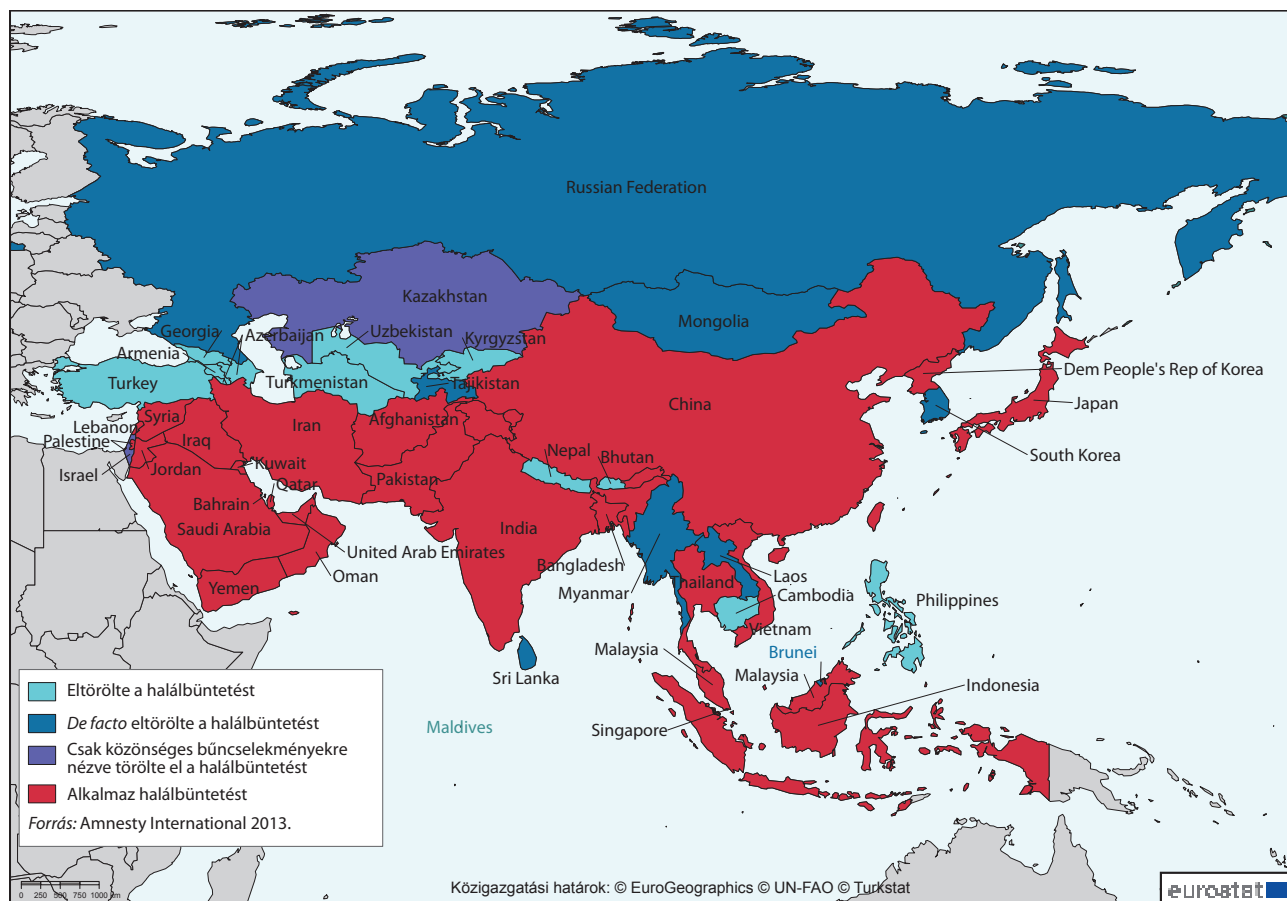
Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
elnök

A halálbüntetés Afrikában

Forrás: Eurostat.

A halálbüntetés Ázsiában

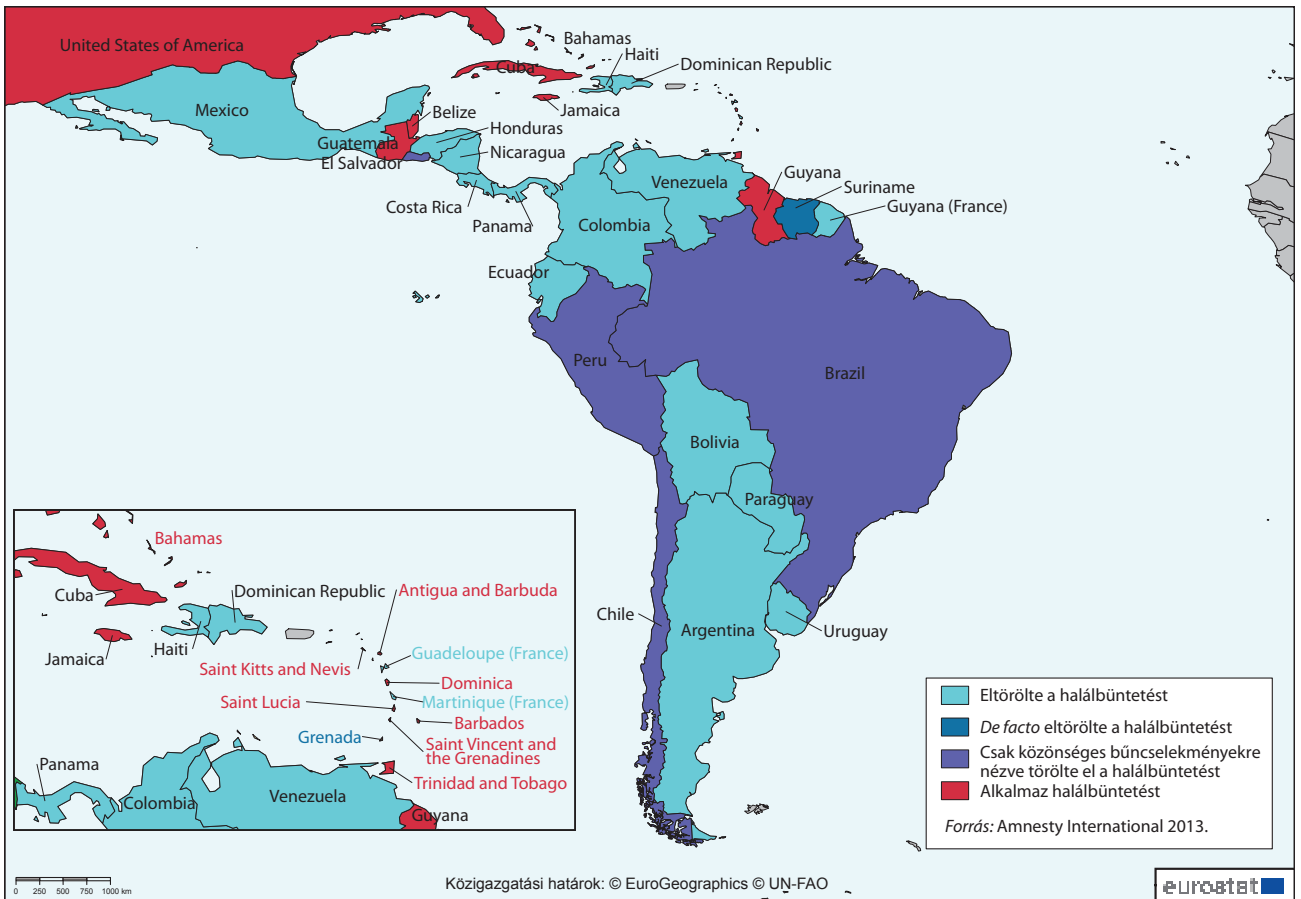

Ez a megnevezés nem értelmezhető a palesztin állam elismeréseként és nem érinti az egyes tagállamok e kérdésre vonatkozó álláspontját.

Forrás: Eurostat. Ü

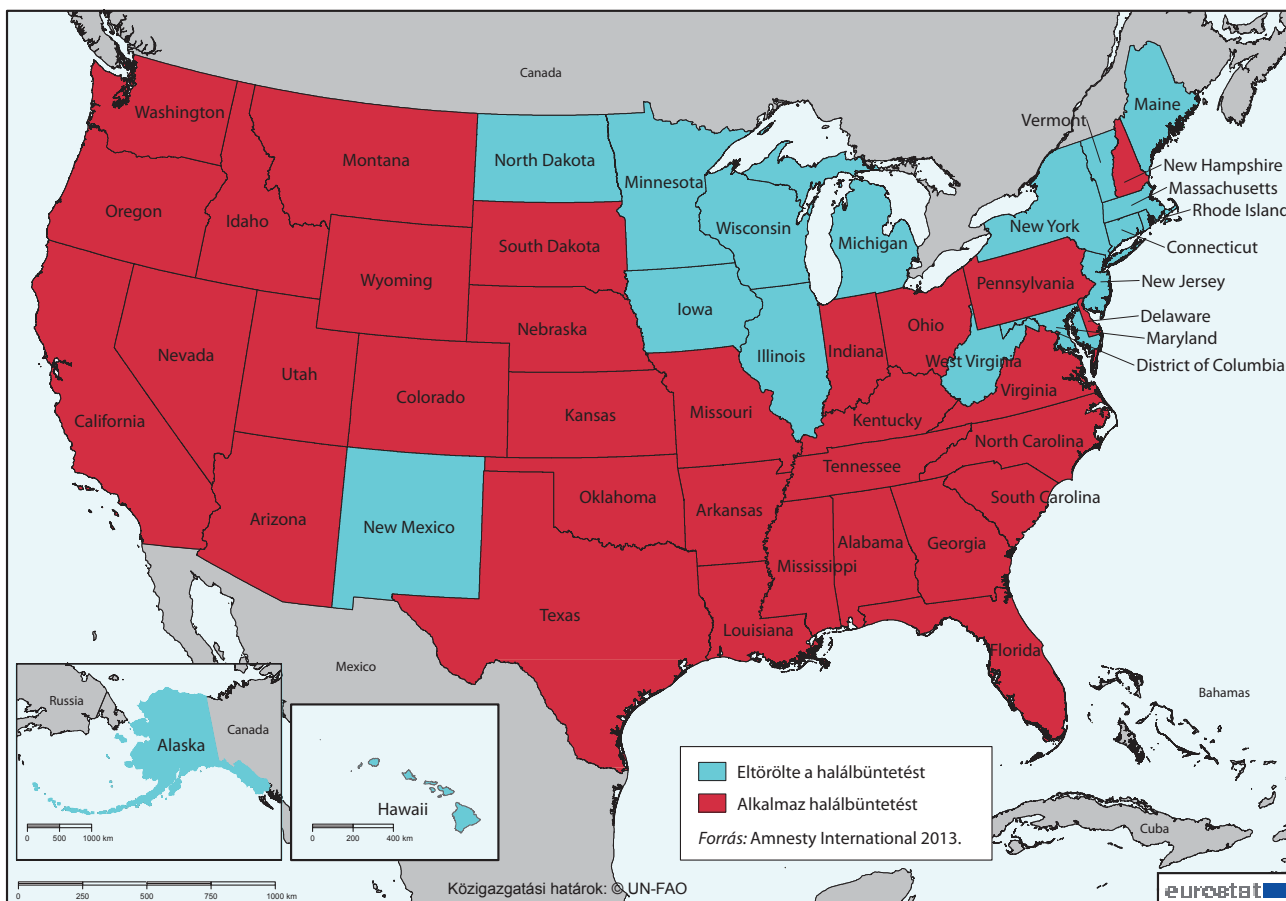

A halálbüntetés Latin-Amerikában

Forrás: Eurostat.

A halálbüntetés az Egyesült Államokban

Forrás: Eurostat.

2007–2013-as globális pályázati felhívások

Pályázati felhívás	A felhívások jellege és leírása	Tárgy	Témakör	Támogatási összeg projektenként (euró)	Időtartam	Eredetileg elkülönített összeg (euró)	Végül megítélt összeg (euró)
126-224	Globális pályázati felhívás „2007-es korlátozott pályázati felhívások”	Kínzás	A kínzás és a rossz bánásmód egyéb formái elleni küzdelem emberi jogi és demokratikus fellépéseire nyújtott támogatás 1. tétel: Kínzás megelőzése (az összeg 30%-a) 2. tétel: A kínzás áldozatainak rehabilitációja (az összeg 70%-a)	Minimum: 200 000 Maximum: 1 500 000	Minimum: 12 hónap Maximum: 36 hónap	22 000 000	22 171 837
127-238	Globális pályázati felhívás „2008-as nyilvános pályázati felhívások”	Halálbüntetés	A halálbüntetésről szóló uniós iránymutatás körébe tartozó emberi jogi és demokratikus fellépések támogatása	Minimum: 150 000 Maximum: 1 000 000	Minimum: 12 hónap Maximum: 36 hónap	4 000 000	8 244 166
128-815	Globális pályázati felhívás „2009-es korlátozott pályázati felhívások”	Kínzás	A kínzás és a rossz bánásmód egyéb formái elleni emberi jogi és demokratikus fellépések támogatása	Minimum: 200 000 Maximum: 1 500 000	Minimum: 18 hónap Maximum: 36 hónap	20 000 000	25 266 659
131-085	Globális pályázati felhívás „2011-es korlátozott pályázati felhívások”	Kínzás/Halálbüntetés	1. tétel: A civil társadalmi hálózatok által az emberi jogok és a demokratikus reform előmozdításában játszott szerep megerősítése <i>„=> nem kapcsolódik konkrétan a kínzás területéhez; az 1. tételnek csak 1 projektje van az ellenőrzés hatókörében</i> 2. tétel: A halálbüntetés eltörlésére vonatkozó uniós iránymutatásokat támogató fellépések	Minimum: 200 000 Maximum: 1 500 000	Minimum: 18 hónap Maximum: 36 hónap	1. tétel: 14 600 000 2. tétel: 7 000 000	1. tétel: 855 324 (csak az ellenőrzés által érintett projektekre nézve) 2. tétel: 6 618 135
132-762	Globális pályázati felhívás „2012-es korlátozott pályázati felhívások”	Kínzás	A büntetlenség elleni küzdelem 1. tétel: Civil társadalmi fellépések a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok ellen 2. tétel: a Nemzetközi Büntetőbíróság és a Római Statútummal létrehozott rendszer hatékony működését előmozdító civil társadalmi fellépések <i>„=> A 2. tétel nem volt az ellenőrzés hatókörében</i>	Minimum: 500 000 Maximum: 1 500 000	Minimum: 24 hónap Maximum: 36 hónap	1. tétel: 16 215 000 2. tétel: 6 000 000	21 219 618

Forrás: Európai Bizottság.

Azok a projektek, amelyeknél ellenőreink áttekintették a pályázatileírások és a teljes pályázatok bizottsági értékelését

Ország	Szerződés száma	Pályázati felhívás	Tárgy	Kedvezményezett	A projekt neve	Támogatási összeg (euró)	Kiválasztás oka
Grúzia	2008/148-044	2007/126-224	Kínzás	Association Justice And Liberty	Prevention of torture in military guardhouses	204 961,00	Ellenőrzés
	2008/148-184	2007/126-224	Kínzás	Empathy Association	Strengthening the System of Rehabilitation for Torture Victims in Georgia	679 937,00	Ellenőrzés
Kína	2008/148-024	2007/126-224	Kínzás	The Great Britain China Centre	Prevention of Torture in the PRC	787 966,00	Ellenőrzés
Kongói Dem. Köztársaság	2008/148-156	2007/126-224	Kínzás	Solidarité pour la Promotion Sociale et la Paix Asbl	Assistance et réhabilitation des victimes de la torture en RDC	421 836,00	Ellenőrzés
Argentína, Brazília, Madagaszkár, Marokkó, Thaiföld és Törökország	2008/148-045	2007/126-224	Kínzás	Association for the prevention of torture	Preventing torture through the promotion of the Optional Protocol to the convention against Torture in five target countries	986 306,00	Az értékelők pontszámai jelentősen eltérnek egymástól
Moldova	2008/148-070	2007/126-224	Kínzás	Az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programja	Support for the strengthening the national preventive mechanism as per OPCAT provisions	640 000,00	Az értékelők pontszámai jelentősen eltérnek egymástól
Izrael	2009/148-034	2007/126-224	Kínzás	Adalah – The legal Center for Arab minority rights in Israel	Combating and preventing torture and ill-treatment of Palestinian prisoners held in Israeli prisons and Palestinian civilians in the Occupied Palestinian Territory	638 651,00	Éppen csak kimaradt a kiválasztottak közül
Argentína	nincsen rá szerződés	2007/126-224	Kínzás	Comité para la defensa de la salud, la ética profesional y los derechos humanos asocian civil	Programa de asistencia y rehabilitación a víctimas de la represión y la tortura en contextos de acciones judiciales por crímenes de las humanidad	683 708,00	Éppen csak kimaradt a kiválasztottak közül

Ország	Szerződés száma	Pályázati felhívás	Tárgy	Kedvezményezett	A projekt neve	Támogatási összeg (euró)	Kiválasztás oka
India	<i>nincsen rá szerződés</i>	2007/126-224	Kínzás	Stichting Interkerkelijke Organisatie voor Ontwikkelings-samenwerking	Reducing the impact of conflict among disadvantaged groups in Nepal	530 243,00	A projekt nevének nincs köze a globális pályázati felhívás céljához
Kenya	2008/148-075	2007/126-224	Kínzás	Independent Medico-Legal Unit	Initiative of holistic rehabilitation and prevention of torture project	1 058 322,00	Az értékelők pontszámai jelentősen eltérnek egymástól
Grúzia	2013/318-878	2013/132-762	Kínzás	Empathy Association	Caucasian anti-torture network: multi rehabilitation services for torture victims and fight impunity	980 000,00	Ellenőrzés
Kína	2013/318-802	2013/132-762	Kínzás	The Rights Practice Lbg	Fighting torture in China: strengthening the role of civil society	662 500,00	Ellenőrzés
Dél-afrikai Köztársaság	2013/318-879	2013/132-762	Kínzás	Stichting Young In Prison (YIP)	Ending impunity in torture and cruel, inhuman and degrading treatment of children in prison in South Africa and Malawi	882 817,00	Ellenőrzés
London, Egyesült Királyság	2013/318-874	2013/132-762	Kínzás	The Redress Trust Limited LBG	Reparation for torture: global sharing of expertise target countries: Kenya, Peru, Libya and Nepal (with some activities involving up to 15 countries in Africa, Asia, Latin America, the Middle East and Europe)	1 194 521,00	Ellenőrzés
Kongói Dem. Köztársaság	2013/318-886	2013/318-886	Kínzás	Centre International Pour La Justice Transitionnelle International Center For Transitional Justice Asbl	Complementarity in practice: strengthening the national judicial response to international crimes in Democratic Republic of Congo (DRC) and Cote d'Ivoire	959 965,00	Ellenőrzés

Ország	Szerződés száma	Pályázati felhívás	Tárgy	Kedvezményezett	A projekt neve	Támogatási összeg (euró)	Kiválasztás oka
Kolumbia	2013/318-801	2013/132-762	Kínzás	Corporación centro de atención psicosocial	Prevención y Atención Integral a personas y familias víctimas de tortura en Colombia y Ecuador	738 410,00	Éppen csak maradt a kiválasztottak közül
AKCS-országok	2013/318-847	2013/132-762	Kínzás	Omega Research Foundation Limited	Towards stronger controls on the supply and use of torture technologies	1 059 387,00	Az értékelők pontszámai jelentősen eltérnek egymástól
Uganda	2013/318-799	2013/132-762	Kínzás	African Centre For Treatment And Rehabilitation Of Torture Victims Non-Governmental Organisation	Strengthening and enhancing torture prevention, rehabilitation and accountability in East Africa	1 200 000,00	Az értékelők pontszámai jelentősen eltérnek egymástól
Amerikai Egyesült Államok	2009/167-748	2008/127-238	Halálbüntetés	Murder Victim's Families For Human Rights Non Profit Corporation	Voices of Victims Against the Death Penalty	485 615,65	Ellenőrzés
	2009/167-820	2008/127-238	Halálbüntetés	The National Coalition To Abolish The Death Penalty	National Coalition to Abolish the Death Penalty Intensive Assistance Program	305 060,86	Ellenőrzés
	2009/167-888	2008/127-238	Halálbüntetés	Witness To Innocence Corporation	American DREAM Campaign	374 944,62	Ellenőrzés
	2009/211-244	2008/127-238	Halálbüntetés	American Bar Association Fund	The death penalty assessments project: toward a nationwide moratorium on executions	708 162,0	Ellenőrzés
Kína	2009/167-381	2008/127-238	Halálbüntetés	The Great Britain China Centre	Promoting judicial discretion in the restriction and reduction of death penalty use	576 723,0	Ellenőrzés
London, Egyesült Királyság	2009/167-880	2008/127-238	Halálbüntetés	Penal Reform International UK	Progressive abolition of the death penalty and alternatives that respect international human rights standards	926 924,00	Ellenőrzés
	2009/214-466	2008/127-238	Halálbüntetés	Reprieve Lbg	Engaging Europe in the fight for US abolition	504 454,0	Ellenőrzés

Ország	Szerződés száma	Pályázati felhívás	Tárgy	Kedvezményezett	A projekt neve	Támogatási összeg (euró)	Kiválasztás oka
Amerikai Egyesült Államok	2009/167-889	2008/127-238	Halál-büntetés	Death Penalty Information Center	Changing the course of the death penalty debate: a proposal for public opinion research, message development, and communications on capital punishment in the U.S.	193 443,0	Ellenőrzés
Minden ország	2009/167-901	2008/127-238	Halál-büntetés	International Harm Reduction Association	Restricting the death penalty for drug offences through human rights impact assessment (HRIA) of multi lateral drug enforcement assistance for death penalty states	292 565,00	Az értékelők pontszámai jelentősen eltérnek egymástól
Benin, Burkina Faso, Burundi, Kongó–Brazzaville, Lesotho, Libéria, Malawi, Mali, Niger, Közép-Afrikai Köztársaság, Közép-ázsiai köztársaságok, Karibi-medence: 25 állam	2009/167-753	2008/127-238	Halál-büntetés	Comunita Di S Egidio Acapassociazione Cultura Assistenza Popolare	Du moratoire à l'abolition de la peine capitale. Promotion du rôle de la société civile au plan international et synergies politico-institutionnelles	725 000,00	Éppen csak kimaradt a kiválasztottak közül
Fehéroroszország	nincsen rá szerződés	2008/127-238	Halál-büntetés	Associazione Terra del Fuoco	Running for rights	203 000,00	A projekt nevének nincs köze a globális pályázati felhívás céljához

Ország	Szerződés száma	Pályázati felhívás	Tárgy	Kedvezményezett	A projekt neve	Támogatási összeg (euró)	Kiválasztás oka
Amerikai Egyesült Államok	2012/297-076	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Witness to Innocence Corporation	Eyes wide open project	850 032,14	Ellenőrzés
	2012/297-078	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Equal Justice USA Inc Corporation	Breaking barriers: engaging new voices to abolish the death penalty in the United States	495 014,31	Ellenőrzés
Kína	2012/297-072	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Beijing Normal University	„Use less” – judicial restraints on the use of the death penalty in China	938 783,76	Ellenőrzés
London, Egyesült Királyság	2012/297-079	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Penal Reform International UK LGB	Progressive abolition of the death penalty and implementation of humane alternative sanctions after a moratorium or abolition	864 038,00	Ellenőrzés
	2012/297-080	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Reprieve LGB	Engaging Europe in the fight for abolition in the USA, MENA, and South East Asia	715 477,00	Ellenőrzés
Jordánia	nincsen rá szerződés	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Women for Cultural Development	Ma’ Alhaya (All for life)	479 666,80	Az értékelők pontszámai jelentősen eltérnek egymástól
Amerikai Egyesült Államok	nincsen rá szerződés	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Nevada Coalition against the Death Penalty	Coordinated Nevada	358 153,00	Éppen csak kimaradt a kiválasztottak közül
Libanon	nincsen rá szerződés	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Association Justice et Miséricorde	Lutte pour l’abolition de la peine de mort au Liban	1 200 000,00	Az értékelők pontszámai jelentősen eltérnek egymástól
Grúzia	2010/222-921	2010/128-815	Kínzás	Georgian Centre For Psycho-Social And Medical Rehabilitation For Torture Victims	Ensuring access to rehabilitation services for people affected by torture and contribution to the prevention of torture in Georgia	766 000,00	Ellenőrzés
Dél-afrikai Köztársaság	2010/222-102	2010/128-815	Kínzás	University Of Cape Town	Harnessing African institutions for the prevention and combating of torture and other ill-treatment in six African states – the development and implementation of operational standards	1 194 359,00	Ellenőrzés

Ország	Szerződés száma	Pályázati felhívás	Tárgy	Kedvezményezett	A projekt neve	Támogatási összeg (euró)	Kiválasztás oka
Kongói Dem. Köztársaság	2010/222-810	2010/128-815	Kínzás	Coopi – Cooperazione Internazionale	Projet de prévention, protection et réhabilitation des victimes de VS et de leurs communautés et au renforcement des capacités communautaires et étatiques à l'Est de la RDC	1 395 000,00	Ellenőrzés
London, Egyesült Királyság	2010/222-086	2010/128-815	Kínzás	Penal Reform International	Strengthening institutions and building civil society capacity to combat torture in 9 CIS countries	1 130 583,00	Ellenőrzés
	2010/222-733	2010/128-815	Kínzás	The Redress Trust Limited Lbg	Reparation for torture: Global Sharing of Expertise	1 033 805,00	Ellenőrzés
Benin	2010/223-216	2010/128-815	Kínzás	Care France Association	ETODE: Pour la justice et les droits des femmes et des filles	1 159 409,00	Éppen csak kimaradt a kiválasztottak közül
Nigéria	<i>nincsen rá szerződés</i>	2010/128-815	Kínzás	Concern Universal	Preventing Women's Ill-treatment / Rehabilitating widows in CRS and Eboyni State	313 060,00	Az értékelők pontszámai jelentősen eltérnek egymástól
Törökország	<i>nincsen rá szerződés</i>	2010/128-815	Kínzás	Roh Sagliginda Insan Haklari Girisimi (Human Rights in Mental Health Initiative)	Project for creating a civic monitoring system in the mental health field	380 000,00	A projekt nevének nincs köze a globális pályázati felhívás céljához

Forrás: Európai Bizottság.

Megvizsgált támogatások

Ország	Szerződés száma	Pályázati felhívás	Tárgy	Kedvezményezett	A projekt neve	Támogatási összeg (euró)
London, Egyesült Királyság	2013/318-874	2013/132-762	Kínzás	The Redress Trust Limited LBG	Reparation for torture: global sharing of expertise target countries: Kenya, Peru, Libya and Nepal (with some activities involving up to 15 countries in Africa, Asia, Latin America, the Middle East and Europe	1 194 520,70
	2009/167-880	2008/127-238	Halálbüntetés	Penal Reform International UK LBG	Progressive abolition of the death penalty and alternatives that respect international human rights standards	926 924,40
	2009/214-466	2008/127-238	Halálbüntetés	Reprieve LBG	Engaging Europe in the fight for US abolition	504 454,40
	2012/297-079	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Penal Reform International UK LBG	Progressive abolition of the death penalty and implementation of humane alternative sanctions after a moratorium or abolition	864 037,60
	2012/297-080	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Reprieve LBG	Engaging Europe in the fight for abolition in the USA, MENA, and South East Asia	715 476,94
	2010/222-086	2010/128-815	Kínzás	Penal Reform International UK LBG	Strengthening institutions and building civil society capacity to combat torture in 9 CIS countries	1 130 583,00
	2010/222-733	2010/128-815	Kínzás	The Redress Trust Limited LBG	Reparation for torture: global sharing of expertise	1 033 805,00
Kína	2008/148-024	2007/126-224	Kínzás	The Great Britain – China Centre	Prevention of torture in the PRC	787 966,00
	2013/318-802	2013/132-762	Kínzás	The Rights Practice LBG	Fighting torture in China: strengthening the role of civil society	662 500,00
	2009/167-381	2008/127-238	Halálbüntetés	The Great Britain – China Centre	Promoting judicial discretion in the restriction and reduction of death penalty use	576 723,00
	2012/297-072	2011/131-085/2	Halálbüntetés	International Death Penalty Research Centre, Beijing Normal University	„Use less” – judicial restraints on the use of the death penalty in China	938 783,76
Kongói Dem. Köztársaság	2008/148-156	2007/126-224	Kínzás	Solidarité pour la Promotion Sociale et la Paix Asbl	Assistance et réhabilitation des victimes de la torture en RDC	421 836,00
	2013/318-886	2013/132-762	Kínzás	Centre International Pour La Justice Transitionnelle International Center For Transitional Justice Asbl	Complementarity in practice: strengthening the national judicial response to international crimes in the Democratic Republic of Congo (DRC) and Cote d'Ivoire	959 965,00
	2010/222-810	2010/128-815	Kínzás	Coopi – Cooperazione Internazionale	Projet de prévention, protection et réhabilitation des victimes de VS et de leurs communautés et au renforcement des capacités communautaires et étatiques à l'Est de la RDC	1 395 000,00

Ország	Szerződés száma	Pályázati felhívás	Tárgy	Kedvezményezett	A projekt neve	Támogatási összeg (euró)
Kongói Dem. Köztársaság	2012/307-100	132-685	Kínzás	Solidarité pour la Promotion Sociale et la Paix Asbl	Assistance aux survivants de la torture et actions de prévention (Monitoring, plaidoyers et sensibilisation) contre la torture en RD Congo	131 500,00
	2013/308-415	132-685	Kínzás	Ligue De La Zone Afrique Pour La Défense Des Droits Des Enfants Etudiants Et Eleves Asbl	Monitoring et suivi d'instructions des dossiers judiciaires des femmes et enfants victimes des violences sexuelles et basées sur le genre	103 300,00
	2009/224-243	128-135	Kínzás	Ligue De La Zone Afrique Pour La Défense Des Droits Des Enfants Etudiants Et Eleves Asbl	Renforcement d'un kiosque juridique et de soutien psychologique concernant les violences faites aux femmes	61 463,00
Grúzia	2008/148-044	2007/126-224	Kínzás	Association Justice And Liberty	Prevention of torture in military guardhouses	204 961,00
	2008/148-184	2007/126-224	Kínzás	Empathy Association	Strengthening the system of rehabilitation for torture victims in Georgia	679 937,00
	2013/318-878	2013/132-762	Kínzás	Empathy Association	Caucasian anti-torture network: multi rehabilitation services for torture victims and fight impunity	980 000,00
	2010/222-921	2010/128-815	Kínzás	Georgian Centre For Psycho-Social And Medical Rehabilitation For Torture Victims	Ensuring access to rehabilitation services for people affected by torture and contribution to the prevention of torture in Georgia	766 000,00
Dél-afrikai Köztársaság	2013/318-879	2013/132-762	Kínzás	Stichting Young In Prison (Yip)	Ending impunity in torture and cruel, inhuman and degrading treatment of children in prison in South Africa and Malawi	882 817,00
	2010/222-102	2010/128-815	Kínzás	University Of Cape Town	Harnessing African institutions for the prevention and combating of torture and other ill-treatment in six African states - the development and implementation of operational standards	1 194 359,00
	2012/302-948	131-543	Kínzás	The Greater Nelspruit Rape Intervention Project Group	Sexual Assault and Domestic Violence Rights Programme	173 317,00

Ország	Szerződés száma	Pályázati felhívás	Tárgy	Kedvezményezett	A projekt neve	Támogatási összeg (euró)
Amerikai Egyesült Államok	2009/167-748	2008/127-238	Halálbüntetés	Murder Victim's Families For Human Rights	Voices of victims against the death penalty	485 615,65
	2009/167-820	2008/127-238	Halálbüntetés	The National Coalition To Abolish The Death Penalty	National coalition to abolish the death penalty intensive assistance program	305 060,86
	2009/167-888	2008/127-238	Halálbüntetés	Witness To Innocence	American DREAM campaign	374 944,62
	2009/211-244	2008/127-238	Halálbüntetés	American Bar Association	The death penalty assessments project: toward a nationwide moratorium on executions	708 162,00
	2009/167-889	2008/127-238	Halálbüntetés	Death Penalty Information Center	Changing the course of the death penalty debate: a proposal for public opinion research, message development, and communications on capital punishment in the US	193 443,00
	2012/297-076	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Witness To Innocence	Eyes wide open project	850 032,14
	2012/297-078	2011/131-085/2	Halálbüntetés	Equal Justice USA Inc Corporation	Breaking barriers: engaging new voices to abolish the death penalty in the United States	495 014,31

Forrás: Európai Bizottság.

Összefoglaló

IV

A Bizottság és az EKSZ teljes mértékben meg van győződve a demokrácia és az emberi jogok európai eszközeinek (EIDHR), mint a kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem számos eszköze egyikének eredményességéről, és ezt a véleményt az emberi jogokkal foglalkozó közösség is széles körben osztja. Ezt bizonyítja többek között az, hogy az Amerikai Jogászszövetség (American Bar Association) nyilvánosan elismerte az EIDHR szerepét a halálbüntetés Pennsylvania államban történő eltörlése kapcsán.

V

Az EIDHR teljes mértékben összhangban áll az Európai Unió emberi jogi prioritásaival mind általában véve, mind pedig az egyes országok tekintetében. Az EIDHR jellegénél és célkitűzéseinél fogva az emberi jogi szervezetek kezébe adja az irányítást, továbbá hatékony és jól használható eszközt biztosít számukra a politikai céljaik eléréséhez, ugyanakkor segít az Európai Unió céljainak elérésében is – mindenki számára előnyös helyzetet teremtve ezáltal. Az EIDHR alapját képező támogatás-odaítélési eljárásokat szigorúan és átlátható módon hajtják végre, ez pedig különösen az egyes pályázati kiírásokra a világ minden részéről jelentkező pályázók nagyon nagy számának fényében kiemelkedő teljesítmény, főleg annak a velejáró nehézségnek a figyelembevételével, hogy egy olyan szakterülettel – emberi jogok védelme – kapcsolatos pályázatok értékeléséről van szó, amelynek számszerűsíthető értékelése nem könnyen kivitelezhető. Az EIDHR révén nagyon összetett politikai helyzetben és gyakran nehéz körülmények között lévő országokban valósulnak meg intézkedések, miközben az emberi jogi célkitűzések megvalósítása még a legkedvezőbb feltételek mellett sem könnyű. A demokrácia és az emberi jogok európai eszközével összefüggő panaszok vagy jogviták rendkívül alacsony száma – akárcsak az egyes pályázati felhívásokra beérkező pályázatok tartósan magas száma (a Számvevőszék által vizsgált pályázati felhívások keretében összesen mintegy 1200 projekt-koncepció) – azt mutatja, hogy ezt a nézetet az emberi jogokkal foglalkozó közösség is széles körben osztja. A Bizottság ezért a demokrácia és az emberi jogok európai eszközét mindenképpen egy keresletvezérelt folyamatként szándékozik folytatni, ösztönözve a civil szervezeteket arra, hogy projektjeiket az adminisztratív, operatív és földrajzi kapacitásaikhoz, valamint saját stratégiájukhoz igazodva tervezzék meg.

A Bizottság elismeri egyfelől, hogy az emberi jogok terén nagyobb hatás eléréséhez nagyobb koherenciára és más uniós erőfeszítésekkel kialakított szinergiákra van szükség, ugyanakkor a Bizottság szolgálatai az uniós emberi jogi prioritások, a projektek jelentősége, továbbá a civil társadalmi partnerszervezetek kapacitása és felelősségvállalása közötti kényes egyensúlyt szem előtt tartva már dolgoznak ezen. Mindazonáltal a Bizottság a legjobb projektek kiválasztására törekszik. A kínzás és a halálbüntetés elleni küzdelem az Unió globális prioritásai között szerepel. Ez megerősítésre került az Európai Unió 2015–2019-es időszakra vonatkozó emberi jogi cselekvési tervéről szóló közleményben is. Ebből kifolyólag az a tény, hogy a kínzás nem szerepel kifejezetten egy adott országra vonatkozó prioritások között, nem zárja ki azt, hogy az adott országban kínzás elleni projektek valósuljanak meg.

Végül, az odaítélési eljárás során figyelembe kell venni az átláthatóságot, valamint a támogatások kérelmezőivel szembeni tisztességes és egyenlő bánásmód követelményét, különös tekintettel a pályázók nagyon nagy számára.

VI

Az EIDHR keretében finanszírozott projektek fenntartható eredményeket produkálnak, és ezek a projektek költséghatékonyak. Ezen projektek tartalma gyakran meglehetősen politikai jellegű, könnyedén számszerűsíthető mérőszámok – szemben például az útépitési projektekkel – nem állnak rendelkezésre. Ezenfelül az emberi jogi kezdeményezések szükségszerűen függenek a politikai és jogi kontextustól, melyről a donorok egyike sem feltételezheti azt, hogy képes lenne annak irányítására. Az emberi jogi terület egyik nagyon is természetesnek tekinthető ellentmondása, hogy a leg sürgetőbb intézkedések a legnehezebb helyzetekben valósulnak meg.

Az Európai Unió egyike azon kevés donornak, amely pénzügyi támogatást nyújt a kínzás elleni küzdelemhez és a halálbüntetés eltörléséhez. Sok esetben az Unió az egyetlen ilyen donor. Ez az oka annak, hogy a partnerszervezetek nagy mértékben függenek az Unió által nyújtott támogatástól. A lehető legjobb koordináció és koherencia biztosítása érdekében az e területhez kapcsolódó kevés más donorral (például az ENSZ által a kínzás áldozatai számára létrehozott önkéntes pénzügyi alappal vagy az uniós tagállamok kínzás elleni küzdelemmel foglalkozó munkacsoportjával) együttműködve a Bizottság arra törekszik, hogy csökkentse ennek a függésnek a következményeit.

Lásd még a Bizottság 33. bekezdésre adott válaszát.

VII

A Számvevőszék által megfogalmazott hat ajánlás közül a Bizottság egyet teljes mértékben, hármat részben elfogad, a fennmaradó két ajánlást azonban nem fogadja el.

Bevezetés

05

Az Európai Uniónak a kínzás és a rossz bánásmód felszámolása, valamint a halálbüntetés eltörlése iránti szilárd elkötelezettségét megerősítette az emberi jogokról és a demokráciáról szóló, a 2015–2019 közötti időszakra vonatkozó, nemrég elfogadott cselekvési terv.

Észrevételek

14

A szükségleteknek való megfelelés érdekében és az egész világra kiterjedő megbízatásával összhangban az EIDHR célzott projektek, pályázati felhívások és mind a központi szolgálat, mind az uniós küldöttségek által kezelt sürgősségi alapok stratégiai kombinációján keresztül tevékenykedik a támogatások odaítélése tekintetében hatályos jogi keretek által megengedett eljárásokat alkalmazva.

Az EIDHR esetében a pályázati felhívások jelentik az elsődleges végrehajtási módszert. A módszer alapját a civil társadalmi szervezetekkel folytatott együttműködés adja, és a módszer előnyben részesíti az alulról építkező megközelítést, amely arra ösztönzi a civil szervezeteket, hogy projektjeiket az adminisztratív, operatív és földrajzi kapacitásaikhoz, valamint saját stratégiájukhoz igazodva tervezzék meg.

Az EIDHR második végrehajtási módszerét a célzott projektek jelentik, amelyeket úgy alakítottak ki, hogy a legnehezebb kihívásokkal szembesülő országokban jelentkező politikai prioritásokhoz igazodóan kitöltésük a pályázati felhívások által nyitva hagyott réseket. Ezt a rugalmasságot megerősíti a 2015. évi cselekvési program, és „célja az intézkedések rugalmas és az igényekhez igazodó módon történő segítése a támogatások közvetlen odaítélésén keresztül bizonyított rövid, közép- és hosszú távú emberi jogi válságok

esetén, amikor pályázati felhívások közzététele nem lenne célszerű vagy nem lehetséges, és/vagy ha az emberi jogokért és azok védelmezőikért tevékenykedő finanszírozó szervezetek munkája bizonyítottan súlyos akadályokba ütközik.”

E két végrehajtási módszer kiegészíti egymást, és az EIDHR megbízatásával összhangban az egész világra kiterjedő fellépést tesz lehetővé.

15

A helyi körülményektől (általános politikai hangulat, az emberi jogok előmozdításáról folytatott párbeszéd lehetősége) és az uniós küldöttségek vezetőivel egyetértésben az adott országra vonatkozó emberi jogi stratégia fő prioritásai nyilvánosságra hozhatók. Ugyanakkor el kell kerülni ezen prioritások nyilvános közzétételét, amennyiben ez vélhetően káros hatással lenne a stratégia végrehajtására.

Mindemellett a lényeg az, hogy az emberi jogi országstratégiákban foglalt prioritások az EIDHR végrehajtásáért felelős személyek számára ismertek legyenek.

16

A pályázati felhívások mellett az EIDHR esetében más végrehajtási módszereket is alkalmaznak, így például célzott intézkedéseket.

Lásd a 14. bekezdésre adott válaszunkat.

17

Az EIDHR jellegénél és célkitűzéseinél fogva az emberi jogi szervezetek kezébe adja az irányítást, továbbá hatékony és jól használható eszközöket biztosít számukra a politikai céljaik eléréséhez, ugyanakkor segít az Európai Unió céljainak elérésében is – mindenki számára előnyös helyzetet teremtve ezáltal. A finanszírozás és a politikai prioritások közötti kiegészítő jelleg és koherencia természetesen alapvető jelentőséggel bírnak, szem előtt kell tartani ugyanakkor az uniós emberi jogi prioritások, a projektek jelentősége, továbbá a civil társadalmi partnerszervezetek kapacitása és felelősségvállalása közötti kényes egyensúlyt. Emellett az emberi jogokon alapuló fejlesztési együttműködési megközelítés fokozatos végrehajtásának célja az általunk nyújtott támogatás koherenciájának megerősítése.

A globális pályázati felhívások esetében eljárásaiiban a Bizottság előnyben részesíti az alulról felfelé

építkező megközelítést, prioritásait pedig a civil társadalmi szervezetekkel folytatott szoros konzultációra alapozva határozza meg. A Bizottság tehát olyan megközelítést követ, amely nem írja elő a partnerek által követendő utat, és arra ösztönzi a civil szervezeteket, hogy projektjeiket az adminisztratív, operatív és földrajzi kapacitásaihoz, valamint saját stratégiájukhoz igazodva tervezzék meg.

Jellegükönél fogva a globális pályázati felhívások olyan érzékenyebb intézkedésekre irányulnak, amelyek nemzeti szinten történő végrehajtása vagy helyi pályázati felhívásokon keresztül kezelése nehézségekbe ütközik.

A helyi pályázati felhívások esetében a Bizottság az odaítélési és kiválasztási kritériumok meghatározásánál figyelembe veszi a kontextustól függő kockázatok és az érzékeny pontokat, valamint az Európai Unió emberi jogi stratégiájával való koherenciát.

Az a tény, hogy az emberi jogi országstratégiában ez kifejezetten nem szerepel, még nem ok arra, hogy az adott országban a kínzás vagy a halálbüntetés elleni küzdelemre irányuló projekt ne részesüljön finanszírozásban. A téma globális jellege azt jelenti, hogy globális szinten kell felhívni a kérdésre a figyelmet, és támogatást szerezni mellé ahhoz, hogy erősebb hatás legyen elérhető a többoldalú fórumokon.

Az emberi jogi országstratégiákra épülő folyamat viszonylag újkeletűnek számít.

Grúzia esetében, a kiértékelt három projekt közül kettőt még azelőtt dolgoztak ki, hogy a Tanács 2011. május 10-én jóváhagyta volna az emberi jogi országstratégiát. A politikai helyzet is fontos szerepet töltött be a megfelelő válaszlépés és a kínzás elleni küzdelem támogatásának grúziai előmozdításában.

Dél-Afrika esetében a kínzás elleni küzdelem nem szerepelt az emberi jogi országstratégia öt prioritása között. Ugyanakkor a kínzás elleni küzdelem kiemelt intézkedésként bekerült a 2014. évi dél-afrikai helyi pályázati felhívásba. Következésképp a pretoriai uniós küldöttség úgy ítélte meg, hogy a támogatás témája emberi jogi prioritássá vált.

18

A kiválasztott megközelítés holisztikus, és a megközelítést civil társadalmi szervezetekkel is megvitaták, hogy megfelelő megoldást találjanak az ezen

kérdésekkel foglalkozó szervezeteket érintő különböző kihívásokra, és a lehető legjobb eredményeket éri el. Mindazonáltal a Bizottság elismeri, hogy a globális pályázati felhívásoknál alkalmazott kiválasztási folyamat tekintetében még mindig van előrelépési lehetőség a tevékenységek pontosabb meghatározása, a célzottság fokozása és a javasolt tevékenységek meghatározása terén. A Bizottság ezért azon dolgozik, hogy még célzottabbá tegye a pályázati felhívásokat, különösen az EIDHR 2015-ös globális pályázati felhívásai esetében, amelyeket 2015. júliusában fognak kiírni.

19

A Bizottság elismeri egyfelől, hogy az emberi jogok terén nagyobb hatás eléréséhez nagyobb koherenciára és más uniós erőfeszítésekkel kialakított szinergiákra van szükség, ugyanakkor a Bizottság szolgálatai az uniós emberi jogi prioritások, a projektek jelentősége, továbbá a civil társadalmi partnerszervezetek kapacitása és felelősségvállalása közötti kényes egyensúlyt szem előtt tartva már dolgoznak ezen. Mindazonáltal a Bizottság a legjobb projektek kiválasztására törekszik.

Az EIDHR megbízása az egész világra kiterjed. Megbízásának teljesítése érdekében az EIDHR koherens és egymást kiegészítő eszközöket ötvöző megközelítést követ, amelynek az alábbiak képezik részét: a globális pályázati felhívások (tematikus célok), a helyi pályázati felhívások (tematikus és földrajzi célok) és a célzott projektek (a legnehezebb ügyekben), valamint a sürgősségi alap.

Lásd még a Bizottság 17. bekezdésre adott válaszát.

Az emberi jogi párbeszédekkel kapcsolatban az EKSZ és a Bizottság figyelembe veszi a Számvevőszék észrevételét, és fel kívánja hívni a figyelmet az alábbiakra: az emberi jogi párbeszéd programjáról az uniós küldöttségekkel, a Nemzetközi Együttműködés és a Fejlesztés Főigazgatóságával (DG DEVCO) és a Bizottság egyéb szolgálataival konzultálva megállapodás születik az érintett ország és az EKSZ között. A párbeszéd azokra a prioritásokra irányul, amelyek szerepelnek az emberi jogi országstratégiában és/vagy a nemzeti emberi jogi stratégiákban. Tekintettel a párbeszéd politikai jellegére, a program változhat annak érdekében, hogy a figyelem néhány kulcsfontosságú prioritásra összpontosuljon ahelyett, hogy minden egyes alkalommal valamennyi prioritásra kiterjedjen. Ez nem jelenti azt, hogy az EIDHR projektek célkitűzései ne jelennének meg az adott ország és az Európai Unió között folyó átfogó párbeszéd részeként.

A Bizottság és az EKSZ válasza

A halálbüntetéssel kapcsolatos EIDHR-projektek szinte teljes egészében az Európai Unió halálbüntetéssel kapcsolatos emberi jogi iránymutatásaiban meghatározott szakpolitikai elemeket követik, azaz három pillérre épülnek (teljes körű eltörlés, moratórium, a minimumszabályok betartása). Ugyanakkor az a tény, hogy a harmadik országokkal folytatott emberi jogi párbeszéd keretében felvetett kérdések nem teljesen illeszkednek a projektekhez, nem a konzisztencia hiányára utal. Jó példa erre az Egyesült Államok esete. A kétoldalú konzultációk során az Unió tájékoztatja az amerikai felet a halálbüntetéssel kapcsolatos általános kezdeményezéseiről, továbbá az Egyesült Államokkal kapcsolatos konkrét intézkedéseiről. Ez utóbbi azonban az Egyesült Államok kormánya tekintetében csak tájékoztatósi célt szolgál, mivel ebben az országban a halálbüntetéssel kapcsolatos fellépésekkel szövetségi állami szinten foglalkoznak azon államok kormányzói és a kegyelmi tanácsai (Board of Parole), amelyekben halálra ítéleteket tartanak fogva.

A Kongói Demokratikus Köztársaságban a Soprop projektet a halálbüntetés eltörlésére irányuló Apropdep projekttel (2007–2009), valamint az Unió és a Kongói Demokratikus Köztársaság között folytatott politikai párbeszéddel párhuzamosan hajtották végre. Jóllehet a halálbüntetés eltörléséről szóló törvényt a parlament nem fogadta el, a törvényről folytatott viták már lehetőséget adtak a nyilvános vita előmozdítására.

20

Az uniós fejlesztési együttműködés terén az emberi jogok összességén alapuló fejlesztési együttműködési megközelítés felé való elmozdulás érdekében több konkrét lépésre került sor.

- Az emberi jogokon alapuló megközelítés általános érvényesítése az eljárásokban és a sablonokban: a támogatási módokhoz kidolgozott azonosító adatlapok, a Bizottság projektmonitoring-rendszere (eredményorientált monitoring – ROM) a projektek és programok eredményeinek és kimeneteinek nyomon követéséhez, a Bizottság által a projektek értékeléséhez kidolgozott kritériumrendszer. Továbbá az emberi jogokon alapuló megközelítés legfontosabb elemeinek beépítésével kiigazították a civil társadalmi szervezetekkel való együttműködés ütemterveit.
- Az emberi jogokon alapuló megközelítés elvét már az uniós programozás részévé tették

Nigerben és Zimbabwében az igazságszolgáltatás területén, valamint beépítették a Perunak nyújtott uniós támogatás programozásába.

- Képzéseket tartottak az uniós képviselőken a) az együttműködéssel; b) az emberi jogokkal; c) a nemek közötti egyenlőséggel; d) a civil társadalmi szervezetekkel; e) a helyi hatóságokkal; és f) az igazságszolgáltatás területével foglalkozó, kapcsolattartó pontként tevékenykedő vezetők, valamint a Nemzetközi Együttműködés és a Fejlesztés Főigazgatóságának központi szolgálatainál dolgozó munkatársak részére.
- 2014 júliusának végén előzetes tájékoztatót tettek közzé egy általános képzési csomag kidolgozására, valamint a küldöttségeknek nyújtandó technikai segítségnyújtásra vonatkozóan. Folyamatban van egy szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződésre vonatkozó felhívás kidolgozása, amely részletes információkat szolgáltat majd az igényelt szolgáltatások jellegéről és köréről.

22

Az egységesített értékelési táblázatok és más útmutató dokumentumok biztosítják a támogatási kérelmek szigorú és következetes értékelését mind a projektkezelések, mind a teljes pályázati anyag benyújtásának szakaszában, ami különösen fontos az EIDHR keretében kiírt felhívásokra beérkező pályázatok nagyon nagy száma miatt.

22 a)

Az értékelők figyelmét külön felhívják „Az Európai Unió külső fellépései keretében végrehajtott támogatásokra és közbeszerzésekre vonatkozó gyakorlati útmutató” (PRAG) mellékleteinek szerves részét képező, 2013 óta alkalmazott „Útmutató értékelőknek” című dokumentum egy részletesen kifejtett bevezetésére. Ez a dokumentum nyomatékosan felhívja az értékelők figyelmét annak kiemelt fontosságára, hogy az értékelő bizottság részére az értékelési táblázatok minden egyes alszakaszára vonatkozóan teljes mértékben helytálló és jól megalapozott észrevételeket kell tenni, valamint hogy ezeknek az észrevételeknek összhangban kell lenniük az adott pontszámokkal. Emellett az értékelési folyamat előtt az értékelők mindegyikének részvételével tájékoztató megbeszélést szerveznek, amelynek keretében lehetőség nyílik az értékelőknek az értékelési táblázatban alkalmazott

kritériumokkal kapcsolatos esetleges kérdéseinek megválaszolására. Az Európai Bizottság és a csoportvezető közötti információáramlás a folyamat alatt mindvégig biztosított.

22 b)

Mivel a projekt a szóban forgó két szakasz (azaz a projekt koncepció és a teljes pályázati anyag beadásának szakasza) között nem változott, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy nincs szükség a projekt relevanciájának újbóli vizsgálatára. Ugyanakkor a PRAG új, 2015 júliusában kiadásra kerülő új változata lehetővé teszi az értékelő számára, hogy a teljes pályázati anyag alapján – eseti alapon – újból értékelje a projekt relevanciáját.

22 c)

Az értékelési táblázatoknak egyfelől kellően részletesnek kell lenniük ahhoz, hogy lehetővé tegyék a pályázatok átfogó értékelését, másfelől viszont az értékelési táblázatoknak az értékelők által kezelhetőnek kell maradniuk annak érdekében, hogy ésszerű időkereteken belül ki lehessen tölteni azokat. Minden egyes kritérium minden egyes szempontjának elkülönítése növelné az átfedések kockázatát, ami azt jelenti, hogy ugyanazt a szempontot több kritérium alapján is értékelnék. A Bizottság tehát ebben a szakaszban nem szándékozik változtatni a jelenlegi értékelési táblázatokon.

22 d)

A minimumkövetelményekre épülő megközelítés a közbeszerzési ajánlati felhívásokra vonatkozik, amelyekben az ajánlatkérő részletesen ismerteti az általa beszerezni kívánt szolgáltatást, építési beruházást vagy árukat, és előírja az ajánlattevő által teljesítendő minimumkövetelményeket. A gyakorlatban ez a megközelítés a támogatásokra nem alkalmazható, mivel itt a pályázó határozza meg tevékenységét. A gyakorlatban nem megvalósítható, hogy a Bizottság konkrét követelményeket állapítson meg olyan tevékenységek megvalósíthatóságára vagy hatásaira vonatkozóan, amelyek egymástól jelentősen eltérnek, és amelyek tartalma a Bizottság számára előzetesen nem ismert.

23

2013 óta az értékelőknek készült útmutató a PRAG részét képezi (e. melléklet 4b. pontja) és az említett dokumentum 3.2. szakasza értelmében minden egyes kritériumhoz kötelező észrevételt tenni. Emellett 2012

óta gyakorlattá vált, hogy a külső értékelők részére egy napos képzést tartanak, amelynek keretében az általuk végzett munka valamennyi szempontjával foglalkoznak.

Lásd még a 22. bekezdés a) pontjára adott válaszukat.

Ezen túlmenően a Bizottság szeretné tisztázni, hogy a (szervezetek közötti együttműködést feltételező) holisztikus megközelítés értékelését még nem építették be az értékelési táblázatba. Ez egy arra irányuló szándékos döntés következménye, hogy nyitva maradjon a lehetőség olyan nagyon jó projektek támogatására is, amelyek a kínzás elleni küzdelem szempontjából releváns tényezők közül csak egyet vagy kettőt céloznak meg. Az iránymutatások határozottan ajánlották a szervezetek közötti partnerségek kialakítását, de nem tették kötelezővé azokat. Ezt a szempontot az értékelőkre vonatkozó iránymutatásokban, továbbá a külső értékelők részére tartott egy napos tájékoztató keretében is egyértelművé tették.

24

Az észrevételezett esetek számát az érintett pályázati felhívások keretében kezelt és értékelt összes projekt-koncepció száma (1193) és a teljes pályázati anyagok száma (316) tükrében kell vizsgálni.

Mindazonáltal az eljárást időközben – az „Útmutató értékelőnek” című iránymutatás 2013-as elfogadásával – szigorították. További részletekért lásd a Bizottság 22. bekezdésre adott válaszát.

24 a)

Lásd a Bizottság 24. bekezdésre adott válaszát.

25

Azokra az esetekre vonatkozóan, amelyeknél újbóli értékelésre van lehetőség, figyelembe kell venni a PRAG 6.4.8.6. szakaszát, melynek értelmében „az értékelő bizottság dönthet a titkár által az értékelők jelentése alapján felállított rangsor jóváhagyásáról. Amennyiben a bizottság nem fogadja el az adott javaslatra az értékelők által adott pontszámokat – például, ha jelentős eltérés van az értékelők által adott pontszámok között – a bizottságnak ezt a döntését az értékelő jelentésben indokolnia kell”.

Az értékelések újbóli elvégzése egy lehetőség, ebből kifolyólag pedig a pontszám tekintetében mutatkozó eltérés nem abszolút kritérium, különös tekintettel az

A Bizottság és az EKSZ válasza

EIDHR keretében kiírt felhívásokra beérkező pályázatok nagy számára.

26

A támogatás nagysága nem függ a támogatás várható hatásától, különösen az emberi jogok területén, amely egyértelmű számszerűsítésre nem alkalmas. Az EIDHR érzékeny kérdésekkel foglalkozik, gyakran nehéz politikai környezetben, végrehajtása alapos és időigényes irányítást tesz szükségessé. A támogatások kedvezményezettjeinek kapacitása ezért alapvető fontosságú a program céljainak elérése szempontjából. A munkateher növekedése, valamint a megfelelő adminisztratív irányítás elve ugyancsak elkerülhetlenné teszi a támogatási megállapodások átlagos értékének növekedését. Ez a legfőbb oka annak, hogy nőttek a támogatások minimális összegei, valamint, hogy szélesebb körben alkalmazzák a továbbadott támogatások kínálta rugalmas megoldást (harmadik feleknek nyújtott pénzügyi támogatás).

27

A kisebb szervezetek a globális pályázati felhívásokra továbbra is együttműködésben, jellemzően nagyobb tapasztalatokkal rendelkező partnerekkel együtt pályáznak. A partnerségek kialakítása számos pályázati felhívásban kifejezetten ajánlott, különösen a globális vagy regionális transznacionális hatókörrel rendelkező fellépések esetében. Ez lehetővé teszi például a kisebb szervezetek számára, hogy növeljék kapacitásukat és hozzáférjenek az uniós forrásokhoz.

Az elmúlt négy évben a Bizottság a globális pályázati felhívások közzététele előtt szemináriumot szervezett a civil társadalom képviselői számára, ily módon lehetőséget biztosítva a helyi szervezeteknek (de nem kizárólag nekik), hogy megismerjék az EIDHR-t és annak eljárásait. 2014-ben az EIDHR fóruma több mint 500 résztvevőt vonzott, köztük helyi (támogatott) szervezeteket.

Emellett az uniós küldöttségek az uniós eljárásokról (például a projektciklus-menedzmentről) a helyi szervezetek számára célzott képzéseket szerveznek helyben.

28

A Bizottság minden esetben gondosan megvizsgálja a helyzetet annak biztosítása érdekében, hogy a kedvezményezett szervezet rendelkezzen az adott projekt

megvalósításához szükséges kapacitással és technikai ismeretekkel. Mindazonáltal a pályázók pénzügyi kapacitása csak egyike a pályázatok értékelésénél figyelembe vett kritériumoknak. Előfordulhat, hogy a támogatott nem kormányzati szervezet az egyetlen, amely cselekedni képes a nagyon érzékeny környezetben. A Bizottság szerepe arra is kiterjed, hogy segítse és végigkísérje a kisebb szervezeteket a támogatás végrehajtásában és igazgatási kapacitásuk megerősítésében.

29

Az EIDHR célja, hogy támogatást nyújtson a civil társadalmi szervezetek számára ahhoz, hogy eredményesen hozzá tudjanak járulni a politikai reformokhoz és az emberi jogok védelméhez. Az EIDHR tehát egy olyan keresletvezérelt megközelítést követ, amely arra ösztönzi a civil szervezeteket, hogy projektjeiket az adminisztratív, operatív és földrajzi kapacitásaikhoz, valamint saját stratégiájukhoz igazodva tervezzék meg.

29 a)

A Bizottság számos végrehajtási módszert alkalmaz, amelyek lehetővé teszik az EIDHR megbízatásához igazodó földrajzi és tematikai hatókörnek való megfelelést.

Lásd a Bizottság 14. bekezdésre adott válaszát.

Ezen túlmenően a Bizottság emlékeztetni kíván arra, hogy a kínzás elleni küzdelem és a halálbüntetés eltörlése hosszú távú folyamatok. Az esetek többségében a projektek hatásai és eredményei nehezen számszerűsíthetők, és inkább minőségi, mint mennyiségi információkra épülnek. Mindazonáltal az emberi jogi projektek jellegéből adódóan ez egy visszatérő szempont az emberi jogok területét érintő projektek értékelése kapcsán.

Végezetül, valóban vannak olyan országok, amelyek esetében rövid távon csak nagyon csekély javulás érhető el az emberi jogok védelme terén. A Bizottság azonban határozottan úgy véli, hogy ez nem akadályozhatja az EIDHR-t abban, hogy támogassa a civil társadalmi szervezeteket, és továbbra is szerepet vállaljon ezekben az országokban, különösen, ha ezen az érzékeny területen az EIDHR forrásain kívül más eszközök nem igen vehetők igénybe. A vita előmozdítása, a figyelemfelkeltés és az érdekvégyesítés eredményes megközelítésnek tekinthetők.

29 b)

A Bizottság hangsúlyozni kívánja, hogy:

- 1) Az ilyen érzékeny területekkel foglalkozó szervezetek gyakran fenyegető helyzetekkel szembesülnek. Jellegükből adódóan az emberi jogi tevékenységek ambiciózus célokra irányulnak, amelyek adott esetben idealistának vagy túl ambiciózusnak tűnhetnek. Meg kell jegyezni továbbá, hogy egyes emberi jogi célkitűzések jellegükből adódóan abszolút célkitűzések: ilyen például a kínzás, a rabszolgaság vagy a faji megkülönböztetés teljes körű tilalma; mindazonáltal ezen célkitűzések jelentősége a célcsoport legfőbb szükségleteinek kielégítésére irányuló konkrét, realiztikus tevékenységekben és eredményekben, továbbá fenntartható és tartós hatások elérésében áll.
- 2) Az emberi jogi helyzet javítása bármely országban elsősorban a nemzeti kormány feladata, és ez különösen igaz a kínzás megelőzésével és a halálbüntetéssel kapcsolatos projektek végrehajtása tekintetében. A kormány vagy annak minisztériumai politikai akaratát nehéz előre biztosítani, és a politikai helyzet alakulása pozitív vagy negatív hatással lehet a projektek végrehajtására. Amennyiben egy kormány kész eltörölni a halálbüntetést vagy megszüntetni a kínzást, az ugyanezen célra irányuló fellépés finanszírozása valóban feleslegesnek tekinthető.

29 c)

Lásd a Bizottság 33. bekezdésre adott válaszát.

30

A pályázati felhívásra vonatkozó jogi keret értelmében a javaslat nem módosítható, kivéve a nem lényegi elemeket (lásd a költségvetési rendelet alkalmazási szabályairól szóló rendelet 204. cikkét), vagy a feltételezett kedvezményezettekkel folytatott tárgyalások esetét. A pályázóktól csak a kérhető, hogy adjanak felvilágosítást az igazoló dokumentumokkal kapcsolatban, vagy nyújtsák be a hiányzó információkat. Az átláthatóság, valamint a támogatások kérelmezőivel szembeni tisztességes és egyenlő bánásmód követelménye kizárja a kérelmezők projektjeinek általános újratárgyalását az odaítélési eljárás során, különös tekintettel a pályázók nagyon nagy számára. Az értékelők és az értékelőbizottság szerepével kapcsolatban hivatkozunk továbbá a 22., 23. és 24. bekezdésben tett észrevételeinkre.

33

Az ilyen kényes kérdésekkel foglalkozó szervezeteknek gyakran kell szembenézniük fenyegető helyzetekkel és a kapacitás korlátozottságával, valamint időnként nehézséget okozhat számukra az uniós eljárások betartása. A Bizottság szeretné kiemelni, hogy az uniós külképviseltek és a központ rendszeresen szerveznek tájékoztatásokat és képzéseket az uniós eljárásokról, beleértve a projektciklus-menedzmentet is, annak érdekében, hogy amennyire lehet, kezeljék a civil szervezetek tájékozottságának és tapasztalatának hiányából fakadó problémákat.

34

Hangsúlyozni kell, hogy az elmaradó események után járó teljes összeget minden esetben le kell vonni az egyenlegkifizetésből.

36

Ez az észrevétel utal az engedélyezésre jogosult tisztviselő által figyelembe veendő számos potenciális kockázat egyikére.

37

A Bizottság nem ért egyet a Számvevőszék észrevételével. A kiadások költséghatékonyágának elmaradása az optimális mértéktől nem számottevő, ha az ezen EIDHR pályázati felhívások keretében megkötött szerződések teljes számához viszonyítjuk.

Továbbá igaz ugyan, hogy a pályázati felhívásokra és ajánlati felhívásokra egyaránt vonatkoznak az átláthatóság, a pártatlanság és az egyenlő bánásmód elvei, ám a közbeszerzési és támogatási szerződések jelentősen eltérnek egymástól jellegük és a velük kapcsolatos követelmények tekintetében. A támogatások esetében jellemzően kizárt, hogy haszon legyen elérhető, a projektért pedig teljes mértékben a kedvezményezett felelős, míg a közbeszerzési eljárások lehetővé teszik haszon elérését, az eredmények pedig teljes mértékben a Bizottságra ruháznak át, beleértve a tulajdonjogokat is. Mindenesetre a kiadás költséghatékonyága nem kapcsolódik szükségszerűen a választott eljárás típusához.

Végül a közbeszerzési eljárásokat a költségvetési rendelet 101. cikke „*egy vagy több gazdasági szereplő és egy vagy több ajánlatkérő szerv által írásban megkötött visszatérő szerződés*”-ként határozza meg. Nem egyértelmű, hogy ez a meghatározás mennyiben

lehet hasznos az emberi jogok területén, ahol kevés a gazdasági szereplő.

38

Történetileg nézve a kínzás, a kegyetlen bánásmód és a halálbüntetés elleni küzdelem terén legmagasabb szintű szakértelemmel rendelkező szervezetek központja Európában (például London, Koppenhága, Genf) és az Amerikai Egyesült Államokban található. Globális szinten tevékenykednek, és kulcsszerepet töltenek be a nemzetközi emberi jogi szervezetek támogatása terén. A költséghatékonysági megfontolások mellett másik oldalról figyelembe kell venni e szervezetek egyedi szakértelmét és az általuk képviselt hozzáadott értéket.

A demokrácia és az emberi jogok európai eszköze által általában finanszírozott projektek (kapacitás-építés, képzés, tanácsadás stb.) jellege miatt az emberi erőforrásokra fordított összegek gyakran az általános költségvetés jelentős részét jelentik. Európában vagy az USA-ban valóban jóval magasabbak a bérek, mint a legtöbb harmadik országban.

39

A közvetett költségek a közvetlen elszámolható költségek százalékaként történő számítása rég bevált gyakorlat a PRAG szerződéses sablonjai révén. A támogatási szerződés általános feltételeinek 14. cikkében vannak meghatározva, és azokra a költségekre vonatkoznak, amelyeket nem lehet közvetlenül a tevékenységhez kapcsolni. Ezt a meghatározást gyakran kiegészíti a költségek részletesebb bontása a támogatási szerződés III. mellékletében (költségvetés).

40

Az EIDHR olyan érzékeny és összetett környezetben tevékenykedik, ahol a hatás számszerűsítése nehézségekbe ütközik, és az előrehaladás olykor lassú, különösen a legnehezebb esetekben.

41

Ezek a nehézségek, bár valóságok, szervesen hozzátartoznak a harmadik országokban az emberi jogok terén végzett tevékenységekhez. Lásd még a 29., 32. és 43. bekezdésekre adott válaszainkat is.

43

Az emberi jogok területe természeténél fogva nem alkalmas közvetlen mennyiségi mérésekre. Lásd a 41. bekezdésre adott válaszunkat.

Ha jól körülhatároltak az esetleg akár szerény célkitűzések és célok, és ha a projekt sikeresen eléri őket, a hatás nem szükségszerűen korlátozott. A meghatározott célra vonatkozó módszertan kidolgozása a nagy hatással lehet a jövőbeli projektekre, így a projekt hosszú távú célkitűzésére.

Számos példa hozható fel a Számvevőszék által vizsgált projektek köréből. Egy, a Kongói Demokratikus Köztársaságban zajló projekt a családon belüli és a szexuális erőszak áldozataivá vált nőkre és gyermekekre irányult. Az NGO olyan módszertan kidolgozását javasolta, miszerint ki kell dolgozni az ápolóhelyiségek fenntarthatóságának modelljét a nemi erőszak mint a kegyetlen bánásmód egyik formája túlélő áldozatainak nyújtandó segítség céljából – a kegyetlen bánásmód a kínzáshoz hasonlóan minősül a nemzetközi jog alapján. Amennyiben a projekt sikeres (még nem zárult le), ezt a módszertant a többi területen is alkalmazni fogják, és multiplifikációs hatással járhat.

Végül a Számvevőszék hangsúlyozza a grúziai projekt esetét, amely egy nagyon kis csoportra irányult: a hadseregbeli fogvatartottakra. Ez a projekt azt mutatja, hogy a megelőzés rendkívül pozitív szerepet tölt be még akkor is, ha ez nem látható azonnal kívülről. Hosszú távú eredmény, hogy a projekt lehetővé tette a laktanyák civil társadalom általi ellenőrzését, és közvetve hozzájárult ahhoz, hogy a grúz kormány egy megalapozott döntéssel az Állampolgári Jogvédő Hivatal keretében létrehozta a nemzeti megelőző ellenőrzési programot.

44

A jogi segítségnyújtás eredménye mindig bizonytalan. Mindazonáltal az a néhány ügy, amelyet az EIDHR támogatásával meg lehetett nyerni, jelentős hatást gyakorolt és precedenst teremtett. Ezenkívül a hatást nem szabad a konkrét esetek kimeneteleire vagy a bírósági határozatokra korlátozni, hanem ide kell sorolni minden olyan közbenső lépést is, amelyek stratégiai jelentőségük más esetek szempontjából, és amelyek hatását hosszú távon érdemes értékelni.

Lásd a 43. és a 45. bekezdésre adott válaszainkat.

45

Az EIDHR keretében finanszírozott projektek fenntartható eredményekhez vezetnek és költséghatékonyak. Ezen projektek tartalma gyakran meglehetősen politikai jellegű, könnyedén számszerűsíthető mérőszámok – mint például az útépitési projektek esetében – nem állnak rendelkezésre. Ezenfelül az emberi jogi kezdeményezések szükségszerűen függenek a politikai és jogi kontextustól, melyről a donorok egyike sem feltelezheti azt, hogy képes lenne annak irányítására. Az emberi jogi terület egyik nagyon is természetesnek tekinthető ellentmondása, hogy a legsürgetőbb intézkedések a legnehezebb helyzetekben valósulnak meg. Ezen túlmenően a halálbüntetés és a kínzás elleni küzdelem hosszú távú folyamat. Figyelemmel e projektek jellegére és a környezet érzékenységre, amelyben működnek, a Bizottság elismeri, hogy a hatás nehezen számszerűsíthető. Ilyen körülmények között is aktívnak kell maradni, összhangban az EIDHR célkitűzéseivel és az egész világra kiterjedő hatályával.

Az emberi jogok területe természeténél fogva nem alkalmas a közvetlen mennyiségi mérésekre.

Összhangban az alulról felfelé történő megközelítéssel, a potenciális kedvezményezettek kapacitásukkal és stratégiájukkal (adminisztratív, operatív és földrajzi) összhangban meghatározzák a javasolt projektek célkitűzéseit, a tevékenységek földrajzi kiterjedését és a végső kedvezményezetteket. Következésképpen a kérelmezők által javasolt tevékenységek valóban lehetnek túl ambiciózusak, és előfordulhat, hogy nem érik el a kívánt hatást.

45 a)

Annak ellenére, hogy Belarusz, Oroszország és Tádzsikisztán kormányai nem jelezték, hogy ratifikálnák a kínzás elleni egyezmény opcionális jegyzőkönyvét, ez nem jelenti azt, hogy e tevékenységeket nem kellene ezekben az országokban végrehajtani a jövőbeli ratifikálás érdekében. Tádzsikisztánban például a projekt tevékenységei hozzájárultak ahhoz, hogy az ombudsman első ízben börtönlátogatásra ment, és 2013 végén létrehozott egy, a fogvatartási intézmények ellenőrzésével foglalkozó munkacsoportot, amelyben a civil társadalom képviselői és büntetés-végrehajtási tisztviselők is részt vettek. Belaruszban a projekt a kínzás megelőzésével foglalkozó nem kormányzati szervezeteket támogatta, amelyek az előzetes letartóztatásban levők fogvatartására szolgáló központokat ellenőrizték. Oroszországban a projekt új eszközöket tett elérhetővé az orosz nem kormányzati szervezetek számára, hogy közbenjárjanak a hatóságoknál.

45 b)

A kínzás elleni küzdelem és a halálbüntetés eltörlése hosszú távú folyamatok. A haladás és a javulás gyakran lassan történik, és nem szükségszerűen a szerződések korlátozott időtartama alatt megy végbe. A politikai kontextus is jelentős szerepet játszik annak eldöntésében, hogy mik az elért eredmények, mint például a kínzás elleni egyezmény ratifikálása, valamint a halálbüntetésre vonatkozó moratórium. A Számvevőszék ezen észrevétele során egy nagy kihívást jelentő, érzékeny kontextusban működő projektekre utal (Közel-Kelet és Észak-Afrika (MENA), Kelet-Afrika, Oroszország, Közép-Ázsia, Fehéroroszország), ahol az előrehaladás valóban nagyon lassú.

45 c)

A projekt volt az első olyan alkalom, amikor nem kormányzati szervezeteknek lehetőségük volt a hadsereg laktanyáinak ellenőrzésre. Lásd a 43. bekezdésre adott válaszunkat arról, hogy milyen hatással járt a projekt Grúziában.

45 d)

A zárójelentés szerint valamennyi tevékenység sikeresen befejeződött, ám való igaz, hogy a hatás nem érte el a szervezet által előzetesen várt szintet, ami nem szokatlan jelenség ezen a területen.

45 e)

Figyelemmel az EIDHR projektek jellegére és azon körülményekre, amelyek között végrehajtásuk történik, gyakran nehéz a hatást számszerűsíteni, és néha lassú az előrehaladás, különösen a legnehezebb esetekben, mint amilyen például Kína. Ilyen körülmények között is aktívnak kell maradni, összhangban az EIDHR célkitűzéseivel és az egész világra kiterjedő hatályával.

45 f)

Lásd a 45. bekezdés e) pontjára adott válaszunkat.

46

Lásd a 45. bekezdésre adott válaszunkat.

46 a)

Az afrikai projekt hatását közép- és hosszú távon kell mérni. Ez annak vizsgálata révén történik, hogy az egyes célországokban a kínzás megelőzésére és az ellene való küzdelemre irányuló nemzetközi eszközök és hazai jogszabályok esetében mekkora a megfelelés szintje (jelentéstétel, további hazai átültetés), és hogyan történik a tényleges végrehajtás (esetjog alakulása, a fogvatartási intézményekbe való bejutás, jóvátétel, illetve a kínzási ügyek számának csökkenése).

46 b)

A projekt kínai hatását nehéz felmérni, mivel nem állnak rendelkezésre a támogatás kedvezményezettjé-
től származó, megfelelően feldolgozott információk. A küldöttséghez eljutottak konkrét, a tevékenység sikerének valószínűségére utaló elemeket, amely tevékenységet egy, a kínai politikai reformban történő részvételben gyakorlott szereplő hajt végre. Ugyanakkor a projektet egy befolyásos professzor vezeti, akinek szakértelmét igénybe vették a jelenleg felülvizsgálat alatt álló büntető törvénykönyv folyamatban lévő módosítása során, amely várhatóan elvezet a halálbüntetéssel büntetendő bűncselekmények számának további csökkentéséhez.

Lásd még a 29. bekezdés a) pontjára adott válaszunkat.

47 a)

Lásd a 29. bekezdés a) pontjára adott válaszunkat.

6. háttérmagyarázat

A Bizottság üdvözli a Számvevőszék azon észrevételét, miszerint az EIDHR egyesült államokbeli halálbüntetés elleni küzdelme pozitív eredménnyel járt.

Az EIDHR pozitív hatására példa, hogy Pennsylvania állam kormányzója nemrég moratóriumot vezetett be a halálbüntetésre, amelyet követően Terrence Williams és Pennsylvániában jelenleg halálbüntetését váró 186 másik személy esetében ideiglenesen felfüggesztették a büntetés végrehajtását.

Tom Wolf kormányzó memoranduma, amelyben rámutat az Amerikai Jogászszövetség (EIDHR által finanszírozott) jelentésének kulcsszerepére, az alábbi linken található. http://www.ydr.com/politics/ci_27523525/gov-tom-wolf-issues-death-penalty-moratorium

Az egyik döntő érv, amelyekre a kormányzó határozatában hivatkozott, a pennsylvániai halálbüntetés értékelése volt, amelyet az Amerikai Jogászszövetség (American Bar Association) készített.

51

Az Európai Unió egyike azon kevés donornak, amely pénzügyi támogatást nyújt a kínzás elleni küzdelemhez és a halálbüntetés eltörléséhez. Sok esetben az Unió az egyetlen ilyen donor. Ez az oka annak, hogy a partnerszervezetek nagymértékben függenek az EIDHR által nyújtott támogatástól. A lehető legjobb koordináció és koherencia biztosítása érdekében az e területen tevékenykedő kevés más donorral (például az ENSZ által a kínzás áldozatai számára létrehozott önkéntes pénzügyi alappal vagy az uniós tagállamok kínzás elleni küzdelemmel foglalkozó munkacsoportjával) is együttműködve az Európai Bizottság arra törekszik, hogy csökkentse ezt a függést azáltal, hogy lehetővé teszi az EIDHR keretében adományszerző tisztviselők felvételét.

Elkerülhetetlen ellentmondás továbbá, hogy az emberi jogokkal foglalkozó nem kormányzati szervezetek önfenntarthatósága definíció szerint nem biztosítható a Bizottságtól származó folyamatos vagy megnövelt finanszírozás révén. Ezt a bonyolult kérdést nem lehet megoldani az uniós támogatás növelésével.

52

Lásd a 51. bekezdésre adott válaszunkat.

53 a)

Lásd a 51. bekezdésre adott választ.

Következtetések és ajánlások

54

Az emberi jogi fellépéseket jellemzően nehéz értékelni, és különösen érzékenyek a célszágokban bekövetkező politikai fejleményekre. A halálbüntetés és kínzás elleni intézkedések jellegükből adódóan még érzékenyebbek, mint a többi emberi jogi projekt. E tekintetben az EIDHR pénzeszközeit körültekintően használták fel, nagy figyelmet fordítva a kiterjedt hatás – EIDHR globális ajánlattételi felhívásai hatalmas sikerrel jártak abból a szempontból, hogy sok pályázót vontak be a világ minden tájáról – és pénzeszközök szigorúbb kezelése közötti kényes egyensúly megteremtésére. A Bizottságnak szándékában áll, hogy folytassa arra irányuló erőfeszítéseit, hogy megerősítse az EIDHR szerepét, mint az uniós emberi jogi politika külföldi érvényesítésének alapvető eszköze.

1. ajánlás – Javítani kell a korlátozott források célba juttatásán

A Bizottság részben elfogadja ezt az ajánlást. Egyetértünk azzal, hogy az EIDHR finanszírozási forrásait a legfontosabb kérdésekre kell összpontosítani, hiszen a globális pályázati felhívások célterületei máris szűkülnek, erre példa az EIDHR 2015-ös globális felhívása.

Az alulról felfelé irányuló megközelítésnek megfelelően a Bizottság továbbra is gondoskodni fog az uniós emberi jogi prioritások, a projektek relevanciája és a civil társadalmi partnerszervezetek kapacitása és felelősségvállalása közötti kényes egyensúly megőrzéséről.

Tekintettel a gyakran nehéz körülmények között folyó EIDHR-tevékenységek jellegére, a Bizottság elutasítja a szűkebb földrajzi fókuszra vonatkozó ajánlást, és továbbra is fenntartja nem előíró jellegű megközelítését, amely nem a hatásra vagy országok meghatározott csoportjára koncentrál.

55

Elengedhetetlen, hogy az emberi jogok és különös tekintettel a halálbüntetés és kínzás területén folyó projektek esetében megfelelően figyelembe vegyék a helyi realitásokkal közelebbi kapcsolatban állók által meghatározott prioritásokat és módszereket. A párbeszéd során a projektek finanszírozását és célkitűzéseit gyakran megvitatják. A menetrendnek azonban mindig néhány prioritásra kell összpontosítania. Ezek a prioritások az EKSZ és a Bizottság szolgálatai, a küldöttség, valamint a partnerországok közötti konzultáció során dőlnek el. Ráadásul sok finanszírozott tevékenység vagy szembenegy berögzült állami gyakorlatokkal, és ezért a partnerországokban kritikus fogadtatásra talál, vagy átfogó, transznacionális jellegű, és ezért a hagyományos fejlesztési támogatás vagy a partnerországokkal folytatott párbeszéd nem lehetséges.

Végül, tekintettel az EIDHR globális felhívásaira jelentkező nagyszámú pályázóra, és figyelemmel arra, hogy a jelenlegi jogi keret nem ad erre lehetőséget, továbbá figyelembe véve a tisztességes és egyenlő bánásmód, valamint az átláthatóság elveit, a Bizottságnak nem áll szándékában, hogy a szerződés aláírását megelőzően tárgyalásokat folytasson a pályázókkal a pályázat tartalmáról.

2. ajánlás

A Bizottság elfogadja ezt az ajánlást.

A helyi körülményektől (általános politikai hangulat, az emberi jogok előmozdításáról folytatott párbeszéd lehetősége) függően és az uniós küldöttségek vezetőivel egyetértésben az adott országra vonatkozó emberi jogi stratégia fő prioritásai nyilvánosságra hozhatók. Ugyanakkor el kell kerülni ezen prioritások nyilvánosságra hozatalát, amennyiben ez vélhetően káros hatással lenne a stratégia végrehajtására. Ez nem szünteti meg a prioritások és a fejlesztési támogatás közötti összhangot.

A Bizottság megkezdte az emberi jogokon alapuló megközelítés végrehajtását, és azt folytatni is fogja. A megközelítés végrehajtásával kapcsolatos további konkrét részletekért lásd a 20. bekezdésre adott válaszunkat.

3. ajánlás

A Bizottság részben elfogadja ezt az ajánlást. Az értékelést végző szakemberek számára rendelkezésre álló egységesített táblázatok és iránymutatások 2013-ban változtak meg, a Bizottság nem irányoz elő semmilyen változtatást a közeljövőben. Mindazonáltal a Bizottság folyamatosan értékeli saját eljárásait azok fejlesztése céljából, különösen a pályázati felhívások esetében.

A Bizottság szigorú normákat alkalmaz az EIDHR pályázati felhívásokra; annak ellenére, hogy a nagyszámú beérkezett pályázat (a számvevőszéki vizsgálat által érintett EIDHR pályázati felhívásokra összesen 1193 pályázat érkezett) jelentős kihívást jelent. Az értékelési folyamat koherenciáját és összhangját már biztosítják a pályázat értékelői számára rendelkezésre álló nyilvános és részletes feladatleírás és iránymutatások. Az odaitélési kritériumok egyértelműek és külső szakértők következetesen vizsgálják őket, továbbá világos iránymutatások vonatkoznak arra, hogy mikor kell újra elbírálni a támogatási kérelmeket. Lásd még a 23. bekezdésre adott válaszunkat.

4. ajánlás

A Bizottság nem fogadja el ezt az ajánlást.

A jelenlegi szabályok a szerződés aláírása előtt támogatási kérelemben csak a nem lényegi elemek módosítását teszik lehetővé. Ez egyes esetekben lehetővé tette nem engedélyezett vagy túlzott mértékű kiadások törlését az eredeti költségvetésből.

Ugyanakkor a Bizottság a szerződés aláírását megelőzően nem tárgyalhatja újra a pályázókkal a projekttervet, tekintettel az EIDHR globális felhívásaira jelentkező nagyszámú pályázóra, továbbá arra, hogy a jelenlegi jogi keret nem tartalmaz ilyen lehetőséget, valamint figyelembe kell venni a tisztességes és egyenlő bánásmód, valamint az átláthatóság általános elveit is.

A költségvetési rendelet alkalmazási szabályainak 204. cikke (5) bekezdésével összhangban az értékelőbizottság ajánlásokat fogalmazhat meg, amelyeket aztán az engedélyezésre jogosult tisztviselőnek a szerződéskötés szintjén figyelembe kell vennie.

56

Amint az a 29. és 45. bekezdésekre adott válaszainkban részletesen kifejtésre került, a hatás mérése az emberi jogok területén különösen nehéz, ellentétben a fejlesztési segély néhány más területével. Az emberi jogok területén elért előrehaladás dinamikus folyamat, amelynek során még egy látszólag korlátozott jellegű projekt is a halálbüntetés eltörlése felé mozdíthatja el a mérleg nyelvét, amint azt az e jelentés 6. háttérmagyarázatára adott válaszunk is alátámasztja. Nem valószínű, hogy egy emberi jogi projekt hatása megméréseinek nehézsége drámaian megváltozna abban az esetben, ha új hatásvizsgálati rendszereket vezetnének be.

Az öfenntarthatóság kérdése, amely alapvető fontosságú az emberi jogi szervezetek számára, nem oldható meg a Bizottságtól származó hosszú távú finanszírozásra való nagyobb mértékű támaszkodás révén – különösen az Európai Unió kívüli esetekben. E célból a Bizottság egyes esetekben elfogadta, hogy a projekt költségvetésében fel kell tüntetni a forrásteremtésre irányuló erőfeszítéseket.

5. ajánlás

A Bizottság részben elfogadja ezt az ajánlást.

Tekintettel azokra a nehéz politikai körülményekre, amelyek között az EIDHR-projektek végrehajtása zajlik, egy egyszerűsített logikai keret hasznos lenne a civil társadalmi szervezetek számára.

Az EIDHR-re vonatkozó, alulról felfelé építkező megközelítés értelmében a célkitűzéseket és viszonyítási értékeket a pályázóknak maguknak kell meghatározniuk. A civil társadalmi szervezetek eltérő kapacitását is figyelembe kell venni. Azonban az emberi jogi projektek bármely hatásvizsgálata esetében mindenképpen figyelembe kell venni az EIDHR-projektek végrehajtásának rendkívül sajátos körülményeit, arról nem is beszélve, hogy azok az országok vagy régiók, amelyek esetében kínzás és a halálbüntetés tekintében leginkább szükség van a fellépésre, pont azok, amelyekben nem várható ezekben a kérdésekben egyszerű előrelépés. Azt is figyelembe kell venni, hogy nehéz a számszerűsítés az emberi jogokkal kapcsolatos kérdésekben. Ezért a konkrét célokat és viszonyítási értékeket nem tekintjük ezen a sajátos területen felhasználható eszközöknek.

A Bizottság már dolgozik azon, hogy hogyan lehetne fejleszteni az emberi jogi projektek hatásvizsgálatait.

6. ajánlás

A Bizottság nem fogadja el ezt az ajánlást.

Az e téren tevékenykedő civil társadalmi szervezetek önfenntarthatósága fontos a Bizottság számára, ezért indokolt esetekben elfogadta nem kormányzati szervezetek forrásteremtési kérdésekkel foglalkozó munkatársainak finanszírozását. Az önfenntartást a társfinanszírozási követelmény is biztosítja, azonban e követelmény további szigorítása az alternatív finanszírozási források hiánya miatt veszélyeztethetne sok tevékenységet. Az önfenntartás azt is jelenti, hogy a támogatások kedvezményezettjei nem támaszkodhatnak a Bizottságra, mint egyedüli finanszírozási lehetőségre vagy arra, hogy folyamatosan oda fognak ítélni számukra támogatást, függetlenül a projektek érdemeitől. Ez annál is inkább igaz, mivel az előírások szerint a kifejezetten versenyeztető jellegű pályázati felhívási eljárás alkalmazandó a támogatások odaítélésére. Azok a kedvezményezettek, amelyek jól teljesítenek a projektjük végrehajtása során, általában jól teljesítenek a támogatások odaítélésére szolgáló eljárás során is.

Ami a donorok közötti koordinációt illeti, ez valóban fontos a tervezési szakaszban, ám a pályázati felhívás során nem, és nem látjuk, hogy a jelenlegi jogi keret hogyan tehetné lehetővé a harmadik felek közbeavatkozását ebben a szakaszban.

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- egy példány:
az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>),
- több példány, valamint plakátok, térképek rendelése:
az Európai Unió képviselőin keresztül (http://ec.europa.eu/represent_hu.htm),
nem uniós országokban a küldöttségektől (http://eeas.europa.eu/delegations/index_hu.htm),
a Europe Direct szolgáltatáson keresztül (http://europa.eu/europedirect/index_hu.htm)
vagy a 00 800 6 7 8 9 10 11 telefonszám tárcsázásával (ingyenesen hívható az EU egész területéről) (*).

(*) A legtöbb hívás és a megadott információk ingyenesek (noha egyes mobiltelefon-szolgáltatókon keresztül, telefonfülkékből és hotelekből a számot csak díjfizetés ellenében lehet hívni).

Megvásárolható kiadványok:

- az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>).

Az Unió szilárdan elkötelezte magát a kínzás és a bántalmazás minden fajtájának megelőzése és felszámolása, illetve a halálbüntetés világméretű eltörlése mellett. A Számvevőszék értékelte a Demokrácia és Emberi Jogok Európai Eszközének eredményességét, amely támogatja az e célok megvalósítására törekvő civil szervezeteket.

A Számvevőszék megállapítja, hogy a nyújtott támogatás csak részben volt eredményes. A Bizottság ugyan megfelelő igényfelméréseket végzett, ám a forrásokat nem juttatta optimálisan célba. Ezért és a kedvezőtlen politikai körülmények miatt a támogatott projektek általános hatása nem mondható optimálisnak. A Számvevőszék egy sor ajánlást tesz a Bizottságnak a projektjavaslatok kiválasztására, a többi uniós fellépéssel történő koordinációra, a teljesítménymérési keretre, valamint a kedvezményezett szervezetek fenntarthatóságára vonatkozóan.

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Kiadóhivatal